

40926 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol 10 } చెన్నపట్టణము 1923 ఏ సం॥ డిసెంబరు నెల 30-వ తేది ఆదివారము } No. 126
పుటము ౧౦ } రుథిరోద్ధారి నామసంవత్సరము, సూర్యోదయ బహుళి నవమి ౭. } సంచిక ౧౭౬

మహామృత్యులు, కాంగ్రెసు

మాలానా మహమ్మదాల్లిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

కాకినాడ కాంగ్రెసునందు, 28 వ తేదినాడు, మాలానా మహమ్మదాల్లిగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమున, మహమ్మదీయ వికాసము, మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసునందు చేపట్ట, ఈ విషయములను గూర్చి తెలిపిన యభిప్రాయములను నేను ప్రత్యేకముగ స్మరించుచుంటిను. వీనిని స్థలాభివ్రాముచే ఆ నాడే ప్రకటించుటకు వీలైనది గాను.

ముసల్మానులకును, కాంగ్రెసు సభాసంస్థకును
గల సంబంధము

పై నిశ్చయము: ముసల్మానులపై యేతత్పరితమము.

కాంగ్రెసు మహాసభలో నామగల్గిన సంబంధము నిన్ను మొన్నటికే నుడివియుంటిని. నాకే కాదు. కాంగ్రెసునందు నామగల్గినవారికి గానీ ఆంధ్రముయొక్క రాజకీయ జీవితము సుగ్రహముగా నిచ్చుట యొక్కంత ముచ్చటినవ కలసి యున్నది. ఆట్లు ముచ్చటించుటలక, నేను నునల గలవరకే మున్న విషయమనునట్లు స్పష్టమగును. 1885 సం॥ తర్వాత ముస్లింల నామగల్గిన కొందరు ఆంగ్లేయ ప్రముఖులు సామూహికముగా, అభివృద్ధికి జాతీయభావమును ప్రతిష్ఠాపత మొనర్చునట్లును, మహాసభాసభావమును వర్ణించునట్లును మహమ్మదీయులకు తమకు నీయవ్యయమున బాల్సనలేదు. పాశ్చాత్య విద్యా సాంప్రదాయముల ననుసరించి విద్యాభ్యాస మొనర్చిన మహామహులచే ప్రారంభింపబడిన నీయవ్యయమున, పాశ్చాత్య విద్యా సంస్కారము లేమింజేసి, మహమ్మదీయ సాధనములు బాల్సన నగ్రతగ్గకపోయినను, వారల రాజకీయ విషయముల పరాజితమొద్యమమున భంగము వాటిల్లజేయుచున్నది యందున, వారలకు మౌనము రాజ్యమునుపొందు భాగ్యమును గంటినను, వారల రాజకీయ సాంప్రదాయమును పోషించు యంతరింప లేదు. ఇందువలన పాశ్చాత్యవిద్యా పద్ధతులు వారలకు మరల పోయినయ్యెను. 'ప్రాసీ' యుద్ధ కాలమునుండి నైతిక విప్లవము కనుక యానాయసమత్సరముల కాలమును, చట్టములను విప్లవము చేసి తెలియకనే మౌనము రాజ్యపాలనము మహమ్మదీయుల హస్తములనుండి బానిసయ్యెను. వారలకు మంగ్లేయుల పతనమయ్యెను. అయినను నూతనరాజ్యాభివృద్ధి వాగరకతా విప్లవసంబంధములను పోషించు ముసల్మానులు దలంపక మానలేదు. ఒక్కొక్కరిని నిట్టితయింప విశ్వములు చెరిగి పోయెను. 1877 సం॥ తర్వాత మంగ్లేయ రాజకీయము నామగల్గినవారికి వీలైనది. ప్రజలమున నియంత్రణ మౌనమయ్యెను. అయినను నూతనరాజ్యాభివృద్ధి వాగరకతా విప్లవసంబంధములను పోషించు ముసల్మానులు దలంపక మానలేదు. ఒక్కొక్కరిని నిట్టితయింప విశ్వములు చెరిగి పోయెను. 1877 సం॥ తర్వాత మంగ్లేయ రాజకీయము నామగల్గినవారికి వీలైనది. ప్రజలమున నియంత్రణ మౌనమయ్యెను. అయినను నూతనరాజ్యాభివృద్ధి వాగరకతా విప్లవసంబంధములను పోషించు ముసల్మానులు దలంపక మానలేదు. ఒక్కొక్కరిని నిట్టితయింప విశ్వములు చెరిగి పోయెను.

మత రాజకీయ వ్యవహారములు సమైక్యమై యాభివృద్ధియొనెను. ఆంగ్లేయులకే విజయము చేసారు నను యాభివృద్ధియొనెను. మహమ్మదీయులకు లెక్కలేనంతమైన యాభివృద్ధి యొనెను. దలంపక మంగ్లేయులకు నామగల్గినవారికి వీలైనది. ప్రజలమున నియంత్రణ మౌనమయ్యెను. అయినను నూతనరాజ్యాభివృద్ధి వాగరకతా విప్లవసంబంధములను పోషించు ముసల్మానులు దలంపక మానలేదు. ఒక్కొక్కరిని నిట్టితయింప విశ్వములు చెరిగి పోయెను.

మహమ్మదీయ విప్లవము మహమ్మదీయులందరి ఊర్జితమనోభావముల సామగ్రికమనగానే నీయవ్యయమున మహమ్మదీయసామంతుల యాశ్చర్య మందరింపజేసెను. భీష్మత్యమున నలగా గాకపోయినను, నీయవ్యయమున సిబ్బందియును మహమ్మదీయమును బోలెడు మహమ్మదీయ సిద్ధాంతము క్లిష్టము. అట్లు విప్లవమును గొల్పడి మొత్తమునామగల్గిన యంత్రమునకే సంజాతులు తమకికే రాజ్యాధికారము మరలజేయవలెనను యాశలపడిరి. అయినను నూతనపరిపాలనలనుచూచు విప్లవ సాంప్రదాయముల గల్గించుచు, వారలకును నభివృద్ధికి దూరమున దోరి జరిగె. మహమ్మదీయ రాజ్యాంగ తేజములుగూడ విప్లవమున లైస నర్హమునకే, కలకత్తా బొంబాయి చెన్నపట్టణముల 9 తీర్మానములను నిర్ణయించునట్లు గలుగబడు విద్యావిధానమున బాల్సన వారికినిపడెను. అందుచే విప్లవసామగ్రికమయిన ముస్లింల పత్తరములను, పాశ్చాత్యవిద్యాభ్యాసమునన్ని పాశ్చాత్యవిద్యల ననుసరించి పరిశీలించిన రాజకీయవిద్యమున నామగల్గినవారు సాధనముల పాశ్చాత్యవిద్యా సంపర్కము లేమింజేసి బాల్సనలకపోయెను. కాని అభివృద్ధిసాధన మహాసభ 'భారత' 'హిందూ' యను తిరునామమును పాఠ్యము చేసికొనుటకు మహమ్మదీయసాధన లిందు బాల్సనలకు యవసరమయ్యెను.

సమైక్యముగా మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసు ఉద్యమమున బాల్సన రాజకీయ ప్రతిఘటించుట.

కాంగ్రెసు మహాసభను, మహమ్మదీయులుగూడ ప్రతినిధులుగా బంపుటకు ప్రయత్నములు నెట్టకపోలేదు. కాని అంతయును మహమ్మదీయ లోకమున పాశ్చాత్యవిద్యాసంస్థాపకుడని విశ్వసించిన సయ్యదుల ఆహ్వానములను రాజకీయంగా మున ప్రజేకించి 1887 తర్వాతనుండి 28 వ తేదీని లక్ష్యమున నొక్కటియు, 1888 సం॥ తర్వాతనుండి 18 వ తేదీను మొట్టమొదట పట్టణమున నొక్కటియు రెండు మహాసభాసభలను గానించి, ముసల్మానులు కాంగ్రెసు మహాసభలను మున బాల్సనలకుని యుద్ధాభివృద్ధి యట్టిప్రయత్నముల నాదించెను. ఈ యుపన్యాసముల వివర్ణములు యొక కిష్టకార్యము గాను. విల.న, రాజకీయ వ్యవహారములను దభిరువికల నేర్పి మహమ్మదీయులు విప్లవసంజాతాభివృద్ధి మహమ్మదీయులకు వాదప్రతివాదముల నాదించెనానొకటయే సమాజముగ మొదలు గొన్న ఆ వాద్యంపులముల నాధానముగ నైకాని యాతడు హిందూ మహమ్మదీయైక్యతను విరోధించి వాదించు వారిలో కానొక్కడను గాను.

ఆయన వ్యతిరేకభావ మేల వహించెను?

సమైక్యముగా మహమ్మదీయులు గాని యానాగ్రామమున చాలించుకొనిన పిన్నుల స్వ యాభివృద్ధికి యుద్ధమును ప్రారంభించెను. ఆయనను మహమ్మదీయభివృద్ధి మహాసభ భాగతీ యాభివృద్ధియును, విశ్వవిద్యకును మున్నటుల ననేక యుపన్యాసముల కలన నెట్టడికాగలదు. భావతాత్పర్యమున వాదన నెట్లడు విశ్వాసము. తన హిందూ స్నేహము నాతడెంత ప్రేమించినదియు, ఆయనను స్వయముగ నెరిగినవా రెల్లరకును వినితమే. కొందరాయన కానిసించిన సమైక్యభావము లే యుండినచో నది యెట్లు సాధ్యమై యుండును?

మహమ్మదీయ విప్లవము రాజకీయ జీవనమున బాల్సన సాధనని ఆయన నిశ్చయించె నను నిందానాపకమడ నరయినది గాను నేనుదహించిన రెండుపన్యాసము లందును సాధనమహమ్మదీయుల నమ్మించుటకై ఎన్నివాదనల గావించినను, మహమ్మదీయుల బంపుట కింకను రాజకీయ రంగమున ప్రవేశించునా ఆయన తీర్మానించుటకు గల ముఖ్యకారణములు రెండవవోయెను. భారత ప్రభుత్వాధికారము మహమ్మదీయులకుండి తొలి, ఆంగ్లేయుల హస్తమునకుంటే, తమవనవి నామించుకొనిన వారిని లెగనానుటకు మహమ్మదీయులకు పంతోషకార్యము జేరకందులేదని ఆయన బాగు నెనుకను. అట్టిపత్తుల మహమ్మదీయుల కెంత ముఖ్యమైనను, కాంతిప్రదమున కాంగ్రెసు యుద్ధమమునకు భంగము వాటిల్లగలదు నాటికి తెలియును. ఇందు గారు రాజకీయవిషయములలో స్వసంస్థియులన నెవకులలో ఉంటుకల ప్రధమకారణ మిందు. రెండవకారణము అంత ముఖ్యమైనది. మహమ్మదీయులు తమసంఘమునందు దలంపక, ముందగ విద్యావంతులు కావలెను. కాని తమకొరకొక ప్రత్యేక విద్యాలయమును నిర్మించి, ప్రభుత్వ స్థాపనలో నలెకా మహమ్మదీయవిద్యతో పాటు సంతతివిద్యన త మొనరించుకొనడ, మహమ్మదీయులకు పాశ్చాత్యవిద్య నభిమాన ముదయింపజేయుట ముఖ్యసాధనము కాకండెను. ప్రజలహితమై సామాన్యమైన, విద్యావిధాన నిర్మాణకార్య పాల్సనకుకన్న, 'కాపుర' ప్రభుత్వమును నిర్మించుట మహమ్మదీయుల కెట్లడు ముఖ్యమగు, శిల్పాకరమును నగ వారటొనర్చుదురేమోనని ఆయన భీతియెను. అందువలన, కీయ జీవన మెంత యాకర్షకంబైనను, తాత్కాలిక ప్రతినిధిమగుటచే, మహమ్మదీయులు కార్యదీక్షయంతయు కకు మరలకుండ నాయన సర్వప్రయత్నముల గావించెనర్థము ముగిసినట్లుట, మంచిచెడ్డలను పరిశీలించుట ను అందువలనకే గతింబింపా చర్యలను మనము వివర్ణించి వీర్ప సాహసించుచున్నాము. అట్టి విమర్శన దృష్టితో నను, సమైక్యముగా మహమ్మదీయులు భావము సమైక్యమై నెవ్వలనియున్నది. ఆయన పలికిన వాక్యము అనలే పలుకవలసిన నెన్నున కానుండెడిదేమో తోచినను, మహమ్మదీయులయొక్కయు, భావతాత్పర్యము ప్రయోజనము లెవలైననులే, భావములు యుల నడపిన మార్గమునకన్న విశేషము భిన్నము యుండెనని నే నొప్పుకొనవలసియున్నది.

మహమ్మదీయ సంఘమునను సామగ్రిత్యము పద్ధతిని నిర్ణయించిన భావముగల మహమ్మదీయ మహమ్మదీయులతో నైతిక విశేష సంభాషణలకు నది లేదు. దేవన సంగతి మనము గమనింపవలెను. ఆయన గ్రంథము నవ్యయించుటలో తీవ్రహింసాభావము మహమ్మదీయ మతవిధానముల కెట్టి సంబంధము

నను, చి. కాలానుగతమున ప్రజామోదమును పడసే పూర్వాచార పరాయణులలో ఒకరుగా నావేచియున్న మూలభూతములను, దురాచారములను, అంగ తీర్థముగ భుజించెను. కావుననే పలువురు స్వయంప్రకటన లాదానకు శ్వేదింపబడిరి. అట్లు కొలది అపనమ తీర్చి, నిద్రలు నానోపించిరి. చాలకాలమునకు, ఆయన సామించిన అభిరుచి కళాశాలయన, భక్తిపరులైన మహామృతీయుల కసహ్యముగ నుండెను ఇట్టిస్థితియందు నైతికము, రాజకీయవిషయములలో మాత్రము మహామృతీయులందరు నేకగ్రీవముగ నాతని నాయకత్వమునకుండుచిరి. ఆయన కేవల కులభక్తులను, రాజకీయ పన్నాగములను, ప్రయోగించియుండెనట సంతకమిది నిరీక్షించునా? కావున, భానుగారి కలుకుబడికి ముఖ్యకారణ మాలని పద్ధతి నందలి ప్రాశస్త్య మేని నామృతము.

(అతీతము కళాశాల స్థాపనమునకు ఇరుది సంకల్పములను, మహామృతీయులను రాజకీయజీవముగాని, అంతర చెప్పదగిన రాజకీయ సుఖముగాని లేని దిశలో కాంగ్రెసుకోర్కె తెచ్చియొనను సలపిననా? మహామృతీయుల కపకారము జరుగనల భానుగారికిగాని, ఆయన బ్రిటిషుమిత్రులకుగాని—వీరిమాట ప్రకటనలతో—లోపిలెంబడి, మహామృతీయు స్వతంత్ర్యరక్షక సంఘమునకు చెందిన లేన స్నేహితులను, ఆయనముఖ్యముగ తనకళాశాల నిర్వాహకులను, సమావేశపచి విధానముగ తీర్మానము కావించిడివాడు. అతిర్మాము 'పయని' పత్రికయందు, భానుగారి స్వకీయవా పతియందు ప్రకటించిడివాడు. ఆ విషయములలో మహామృతీయుల రాజకీయ జీవములకన్న నేమియులేదు.

తన మిత్రులగు సర్కారువ్యోగ్యుల కీర్తనల మిగుల రుచించెననియు, వారి కసమృతమగు సేవకపద్ధతి పనులించిననా? తన కళాశాలకును విద్యార్థకులను సర్వవిధముల నాటకముల కలుగజేయుచుననియు, ఆయన బాగుగ శిగిరి యుండినని నే నంగీకరించెదను. కొందరు రాజకీయవిషయకు లాతని కారోపించిన దాస్తవ్యభావ మాతనియందులేని, నేనాతని స్వతంత్రస్వభావమున బాగుగ పరిచించి స్వప్రముగ చెప్పగలగుచున్నాను. స్వతంత్రభావపూరితుడగు భానుగారి కీసరుయానుకూల ప్రవర్తనమైనను సంపూర్ణముగ నంగీకారమైయుండి యుండదు.

1917 వ సంవత్సరములో, మహామృతీయు మహాసభా సంస్థాపనములను వారిరాజకీయజీవమున నూతనశక్తి మారంభమైననొకటి దిశములకే, అతీతము కళాశాల విద్యార్థులు సమైక్యమున సంఘమొనెను. పోలీసుభటులు కళాశాల యందొక విద్యార్థిని కలిపించిన సందర్భమున, ఆంగ్లేయులగు కళాశాలాధ్యక్షుడును పండితులును, పోలీసువారి పక్షమునకుండెను, ఈసమైక్యకారణము. దాదాపుగ నాసమయముననే, భానుగారి జ్ఞాపకము కళాశాలలో ప్రతిపత్నమును జరుగు "సంస్థాపక సౌభాగ్యవర్షం" వచ్చెను. నాటి యుత్సవమునకు, స్వర్ణయుజైన సంస్థాపకనిగూర్చి, నేను కొన్ని పద్యముల 'మందా' భాషయందు వ్రాసితిని. విద్యార్థుల యాత్మగౌరవమునకును, పరదేశీయుల దురభిమానము నడంతుట కనవలయునని తోచుచున్నచేయగల మంత్రోచారమును, నిదర్శనమైన యాసమైక్య వ్యవహారమును గూర్చి ముచ్చటించుచు, భానుగారిగూర్తొనదేరించి ఇట్లంటిని: "మా కట్టి 'అల్లరి' సంతయం, నేర్పినది నీవే. నీవు ప్రాచీనభింపితి. మేము పూర్వీకానించితిమి."

ప్రధానవిరోధి.

సూర్యుడు అకామృతమౌనగారి స్వభావమును సిద్ధాంతములు నిట్టిజేయని దలంపవాడ నేనొక్కడనే గానని యెప్పుడును, కెప్పుడునును గలవు. చిత్రమును నొకసంభాషణ ముచ్చట చేర్చుచుండెద. నానోదరు డింగను డింగి పదవియందుండికాలమున నొకానొక రుదయన వృద్ధుడగు నొక డాంగ్లేయ యువ్యోగి నానోదరు నకాంక్షించి "భారతీయ ప్రజల ఆంగ్లేయస్వభావము ప్రజల విరోధి యొక్కోని లెందరవు?" అని ప్రశ్నిజేసెను. అందులకు నానోదరు జేదికా వచ్చియు ప్రయత్నపారించి యాయువ్యోగి, "కాదు, కాదు, ఆంగ్లేయభక్త్యాగ్రగణ్యుడనిమిమనముచున్న సూర్యుడు మహామృదు భానుడక్కడ ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు ప్రభువిరోధి వేదొక్కడుగా"నని వదించెను. ఆతని పలుకుల కచ్చేరుపండి అహర్ని వాస్తవముగా నేరదని నానోదరుడు వాదించుచుండ, మరల నాయువ్యోగి, "హాహా! వింతెప్పుడు" (నీరూజ్యమందలి పట్టణములు) నగరములందు విద్యార్థిభావమొనర్చు విద్యార్థివలెనే విద్యార్థిభావముననర్చుచు, వారలతోనే జీవము గడపుచు, వ్యాయామ పరిశ్రమల వారివైన నవలల నోడింపగల అతీతము విద్యార్థులు, నీనునుండియచ్చటికడచెంది తెల్లయువ్యోగ్యులకు వశపర్చులై నేనలానర్తర దలంపచుంటివా? అదికల్ల. మేకతల్లి, వ్రాందన రాజ్యమున ఆంగ్లేయపరిపాలనకు ఆంగ్లేయకాలము దారించుచున్నది. విద్యార్థిభావమొనర్చు సూర్యుడు అకామృతమౌన నేను అంగ్లేయ పరిపాలనకు ప్రధానవిరోధి" అనెను.

మనలో బెక్కండ్రులె యాసీను యువ్యోగియు, ఆంగ్లేయ పరిపాలనలచే బ్రతిష్ఠింపబడిన పాఠశాలలో గరుపబడు విద్యార్థిభావములను జనించు యరిష్టముల గుర్తించాలియ్యెను. విద్యార్థిభావ ప్రాబల్యముచే తప్పుక జనించు యాసంతుష్టి నే రూలడు జూడగలెను. ధనసూన్యయమును ఉత్తమాధ్యయలు కాకరమైన విద్యాలయా మోకమక జెన్నా రుచుండ, (నేటి మూడు వచ్చుముల క్రిందట, నాపూర్వ విద్యాలయమిట్టి పరిణామము జెందెను) ఆంగ్లేయపరిపాలనలతోపాటు మందుచు, జాతీయదగ్ధ విరహితమై, శ్రీమంతుల యాదరణకే సాత్రై, యసంఖ్యాకులగు యుపాధ్యాయ విద్యార్థులతో నిండియుండు ప్రాచీనవిద్యాలయమింకను నానగరమున జెప్పించుచుండ "నిగూంక్షప్రభుత్వ ప్రభావవిరోధి" దనబోరాటమున జయముగాంచెనని గల్గెంబజాలను. ఆతని విద్యార్థి గంతెలులు ఆంగ్లేయప్రభుత్వమును జోహారులొంగుతుండ మెలంగగలగంతెటి యుద్విప్లవకే యచిరకాలము ననే గాత్రమొమికి నిల్పింప కృషిలబ్ధిపోయెను, యాతడు స్వయంభావములగు మహామృతీయులను, జేకాభిమానపూరితులగు భారతీయులను, తయారుజేయుట నభిలషించెననియు, యయ్యడియె యాయన లక్ష్యమనియు, నేను దృఢముగ వక్కాణింపాలను.

అతీతము కళాశాల: మహామృతీయు మహాసభా:

భారతభూము యందలి ముఖ్యరాజధాని నగరములలో దాదాపు ముప్పదినంతుకముల క్రిందట విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమయ్యెను. నేతమున నూతన బాతి చుంపన నిర్మాణకాలము కూడ నీముప్పువచ్చెనులే! అట్టికాలముయొక్క యవశ్యపరిణామముగ భారతరాజ్యాదు మహాసభా సంస్థ బయల్పడెనెను. 1877 సంవత్సరపు విప్లవజన ముఖ్యంగా మహాభాగమందు, తన మతస్థులకొరకై సిహాయకలమము జరిగిన యురవడినెత్తరములలోపలనే యొక మహామృతీయు కళాశాలను స్థాపించగలగుటకు సర్ సూర్యుడు అకామృతమౌనగాను జేసిన మహాత్మ్యము మరల సరిగ ముప్పువచ్చుచుంట్టె, ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయ సౌకర్యమును పొంది తత్కాలమున రాజకీయవిజ్ఞానోదయమున ప్రాంతానజాలని ముసల్యానుకూలగు నూతనరాజకీయ సంస్థయొకటి స్థాపింపబడెను. కానూరుజునులగు పరిణామముల కట్లుట ప్రకృతి నియమమేకదా! మరియు 1908 సంవత్సరాంతమున ధర్మాపట్టణమున జరిగిన మహామృతీయు మహాసభను స్థాపించినవారిలో ముఖ్యులు సూర్యుడు అకామృతమౌనగారి స్వంతకళాశాలలోని విద్యార్థులగుటకూడ సకారణముగ నున్నదనియే తోచుచున్నది.

ఈ నూతన మహాసభాస్థాపనము భారతదేశము నందలి మహామృతీయుల రాజకీయజీవమున నూతనశక్తిమను సృజించెను. అప్పటికి కొన్నిమాసములకు పూర్వము త్వలో రానున్న మింటో మాజీ సంస్కరణముల సందర్భమున, మహామృతీయుల కొరకలను అప్పటి రాజప్రతినిధి ముగ్గు మింటో ప్రభువు గారికి నీవే దిండుటకు రాయబార యొకటి తరలెను. రాయబారియొక్క నివేదికను "ప్రేరణ"నలన జరిగిడినది చెప్పటం, యధికాలమున కొందరు పత్రికాసంపాదకు లున్న "ఇప్పు జేయుమును ప్రమాదములేదు!" ప్రభుత్వమునాకు వ్రాందన విద్యార్థులకు కొరకలను (ప్ర)నివేయల రరట నివ్వయము. కావున యల వాటు నొప్పన కొన్నివర్షములకును భారతీయుల పోరు చల్లార్చి వానోళ్ళ కట్టుటకు కొన్ని సంస్కరణములను విచ్చుము కెట్టుటకు సిద్ధముగ నుండిరి. భార్య మొకకాలమున వైల్లండు నందు న్యాయాధికారి విచారణ కాలమున నొకతైదిని, నీపక్షమున వాదించుటకు న్యాయవాది యెవ్వడైన నున్నాడా? యని యడగ వాడు తన యుద్దేశ్యమును దాచక, "అట్లు లేకపోయినను విచారణ సంఘమున నామిత్రులు కలర"ని బదులు చెప్పెనట! అట్లైది యెట్టిపితి యందుండెనో యాకాలమున భారతదేశము నందలి మహామృతీయులస్థితి యట్లుండెను. కాని అప్పటికి ప్రభుత్వమునందు మహామృతీయులను గల్లుమిత్రులు, డాక్టరుగ, నితరులతో వారినిగూడ రిగ్ న్యాయవాదులను బుచ్చుచున్న డెరి ప్రకొగ్గిరి. అప్రేరణ యొక్క ప్రయత్నమునది వచ్చిననావగాజునము మహామృతీయులపక్షము బాగుగా వాదించబడెనని చెప్పటం కెట్టి యభ్యంతరమును లేదు. అందరకును సామాన్యముగ దేశభాగములకు బట్టి నియోజకవర్గము నేర్పరచు పూర్వప్రపద్ధతిలో ముసల్యానులకు సరియైనట్టియు తృప్తికమైనట్టియు—ప్రాచీనభగ్యము లభించినదని చెప్పటం వలనుపడెను. మరియు మహామృతీయులు ప్రభుత్వమునుండియు తమకు కావలెనని వాదించుచున్న ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నుంచికాదని వాదించువారిందరును అట్టి ప్రాతినిధ్యము హిందూమహామృతీయులకుండు అభిప్రాయభేదముల యొక్క ఫలితమేకాని, వాని కది కారణము కాదని జెప్పియందుచుకొనవలయును.

ప్రత్యేక నియోజకవర్గము.

జాతీయైక్యత.

మహామృతీయులకు అధికారవర్గమునందు గల మిత్రులు ప్రత్యేక నియోజకవర్గస్థాపనము అచిరకాలమున హిందూముసలాగుల యొక్కతే తోడ్పడునని యప్పటికి యిచ్చెనెను కనుగొనకపోయిరి. భాతీయులకు యెంత గందరబరమునైనను ప్రాతినిధ్యము నొకంపుకొడియే ప్రభుపర్యాయము. అట్టి సంద

ర్భమున బ్రిటిషుపాలనాప్రారంభము నుండియు నున్నరీతిగ హిందూముసలాను లింకిను విముఖులగును అపహేస్తుడు పరస్పరకలహముల సల్పుకొనువాడునగు నే యన్నయెడల, సామాన్య నియోజకవర్గస్థాపన ముఖ్యముగాను ముఖ్యయుద్ధకారణమై వారల కదివలెననున్న భేదములను మరింత వృద్ధిపొందించుచుండును. ప్రత్యేక భగ్యర్థియు 'స్వసంఘ' సంరక్షణమును మిమతో విమతస్థులయెడ తమ గందరికంబె యెన్నుకగ నున్న స్వేషము నూతగా చేసికొని, తన సోదమతములను తనకే వోట్ల నియ్యునికొరియుండెను. ఈ పద్ధతి దోషభూయిష్ట మగుటయే గాక దానిచేత యెన్నికలయందు రెండుజాతుల పరిస్థితులును సమానము లగుటచే అట్టి యెన్నికలపరితములు రెండుమతముల వారికిని హానికరములుగా పరిణమించియుండెడివి. ఏలనన తన ప్రత్యేక 'నెన్నుకొనుటలో' సఫలత నొందలేని సంఘము జయమొందిన విరోధి సంఘమునెడ తగ్గుక యసూయాపూరితమై యుండియుండెను.

రెండుసంఘములకును నేర్పడిన భేదములు సాంఘిక, మతసంబంధ మైనవగుటచే ఎన్నికలసరుయమున వివిధరాజకీయాభిప్రాయప్రబల్యమున కవకాశము లేంబడెడిది. జాతీయమ్యమెక్కువగా నున్న కాలమున, ప్రత్యేక నియోజకవర్గముచే నెన్నుకొనబడు ప్రతిభులు కూడ, తప్పుక శత్రుజాతీయమైన సుప్రసిద్ధామాయాగ్రులై యుండునని నాకు తెలియకపోలేదు. కాని ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల నేర్పరచుట జాతీయమ్యములకు క్రింది మటుక కారణమైనది,

విరోధమృతీయుల మేల్కొనము

మహామృతీయులకు ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యము నొసంగవలెనను చచ్చులో నేనుకూడ సంపూర్ణముగ పాల్గొంటిని. కాని 1910 సంవత్సరమున నూతనకాన-భల యెన్నికలలో మహామృతీయుల హక్కులు ఆచరణరూపమున స్థిరపడినవెనుక, భారత్ దేశ రాజధానియగు ఢిల్లీనగరమునుండి దేశమునందలి రాజకీయాంధోళనములో మహామృతీయులు తగునట్లు పాల్గొనుటకు సహాయకారిగ నుండుటకై వారలకు తక్ నొకదానిని సంపాదించ నిశ్చయించితిని. తాత్కాలికాచరములకొరకు ప్రయత్నించుటలో నప్పడప్పుడు సంఘమునందలి భిన్నవ్యక్తులకు సంఘస్థానములు తప్పుక జరిగినను, మహామృతీయులు తమ ప్రత్యేకావస్థములను సకలభారతజాత్యవసంఘముతో సమన్వయము చేయవలయు ననుభావమును పురికొల్పుటకు మిక్కిలి శ్రమపడితిని. మతపన్ను పడి చచ్చునకేకొట్టజనసంఖ్యతో నిండియుండియు, భిన్న భిన్నములగు సంతకాతులును, మతములును, సంఘములును గల భారతదేశమునందు, యామత్యవైమర్యముల బరిమాన్వి సర్వమత సమన్వయమునకు గడంకుట భగవన్నిర్దిష్టమైన కార్యమని నానమ్మకము. 1904 సంవత్సరమున, అనగా నేనింకను నాన్న భద్రునుండి వచ్చి రెండవత్సరములు కాకమునుచే, మహామృతీయ విశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునగూర్చి యకామృతాబాదున సుపన్యసింపచు నీమత సమన్వయమునగూర్చి కొంచెము జంతుతోనైనను విస్పష్టముగ ముచ్చటించితిని. అప్పుడు నేను చెప్పిన దీక్రింద వివరించుచున్నాను:—

"అన్ని మతములవారను కలసి యొకపరుని (విశేషప్రభుత్వము) జ్యేష్ఠించుటయను కారణమున దక్క మరి యె యితర నూతనశక్తి చేసిన నీ భరతభండమనందలి ప్రజలందరును నొక్కటిగ బంధింప బడ ని చో, హిందూ దేశ మను నది వ్యక్తిత్వము లేని యొక భూభాగము యొక్క నామమై పోవచ్చును. అట్లు కానిచో నీదేశమున సర్వసంయోగమైన కావలెను." భరతభండమందలి యన్ని మతములందును భిన్నత్వమును పెంపొందించు బీజములున్నవని తెలిసియు, దేశమునందలి సమృద్ధి, ఆక, సంపూర్ణ సాంస్కృతికత్యైచ్ఛయమూడ, నైకమత్యబీజములకూడ కలవనునమృతము నాకు కలిగెను. సుతములందలి సిద్ధాంతభేదములు కేవల మరసంయోగమునకే యవకాశము నొసంగుచున్నవి కాని, సురయొక విధమైన మతసమైక్యమైన కవకాశమున్నట్లు తోచెను. కాని నేననుకరించిన యుపన్యాసభాగమున చెప్పినట్లు, యీ సిద్ధాంతభేదములు స్థానికములును, జాతీయములునుగా, మతసంబంధము లయినవి. ఇందువి సంతృప్తులగుండియు సెల్లప్పుడును, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకుంబై మహాత్మరమైవట్టియు, పవిత్రమైనట్టియు, నాధ్యాత్మికలక్షణములు గలిగినట్టియు, నొక మతసంయోగమునే లక్ష్యముగా నుంచికొనియుంటిని. మరియు ప్రస్తుత రాజకీయ తోడ్పట్టులు, హిందూ మహామృతీయ విభేదములు ప్రాచీనకాలమునందువలె నివృద్ధమకూడ పెంపొందగలవని భావింపయను నూచించినప్పుడుకూడ నేనాలస్యమును మరువక భృషీపథమునం దుంచికొనియున్నాను. ఈలక్ష్యమును కార్యరూపముగ నొనర్చుటకే నా వారపత్రికను ప్రారంభించి దానికి సార్వముగ 'కామేడ్' అని నామకరణ మొనర్చితిని. 'కామేడ్' "సర్వజనమిత్రమును, నిష్పక్షపాతియును"నని యర్థము.

సోదరులారా! నా ప్రతియొక్క ప్రభుసంపాదకయందు నేనప్పడచ్చాసిన యుపాధ్యాయవాత్యముల ననువదించు కేవల మప్రస్తుతమని లెంపదను. అత్తాగ్రమున భారతభూమియందు లేగియున్న ధర్మబాహుళ్యమునే, సంకరాత్మ్యమును, ప్రాపంచికవిషయ సిగుగ్గునును నగు ప్రపంచమునకు మహాగత

భావములను తేటతెల్లముగా ప్రభావవంతమున తెలుపటకు సహజముగ సంకోచించితిని. కాని, ఉన్నతభావపరంపరలలో నగు ప్రతిపాదన, నాకుగల భావోన్మాదము, అదృశ్యములే, తప్పక కేంద్రీయములు. 1911 వ సంవత్సరము 14 వ జనవరి తేదీన నేనిట్లు వ్రాసితిని:-

“భారతభూమి యొకమత్యము కల్గియున్న దనుమాటను మేము విశ్వసించము. ఏలన, ఇట్లే యున్నయెడల, యీంప త్వర కాంగ్రెసుభూమి భాగ్యముని శ్రమపెట్టి అన్వేషణమునండి తిసికొను నవసరమేలే? మృత్యువు, సృజనమాత్రమున ఋణుడౌ పూర్తి కానేరదు. సర్వభూమిభాగముగల్గిత న్యాపామునకు అభి మాద్యంతి దేశభక్తియొక్క వైఖరిని ప్రతిపాదించు నింద్ర జాలమును ప్రజావైషమ్యముల ఛాందసపుత్రికల మాకు మరింత నైరస్యము కలదు.

“మధ్యాంశలవచితములై నేతానందమాత్రముచే తృప్తి గొండలక తుల్యమనీడితలై వెలిసింద వివాగములనూడి.”

“మధ్యాంశలవచితముల తత్కలగాంచి కాంచనభ్రాంతి యందుకొనసేరిని వనవారు కొందరుకూడ నలువలనై శ్రుతి తిర్వణమందియు పాద్యదననభవించురు. కాని వనవ ప్రేమా స్పృహయొక్క ఎక్కువగ భీతిల్లజేయువాడును వనము నమ్మజాల నివాడును ఎవనిన, వ్యవహారప్రభావరహితుడగు కేవల లక్ష్య మూర్తియే. అంగకవికరుండుగు బైరననుగూర్చి “తల్లింత ప్రతిభాకాలియమ్య మిహంకు గడంగివప్సడు మాత్రము శిశుప్రాయుడని” జర్మనుమహాకవియగు గెటే వచించియున్నాడు. అఖండలక్ష్య సంపన్నుడయ్య నోర్పవై కూర్చిలేని వానిని మనముకూడ నీరీతిగ నే గణించుము. బుద్ధివైకల్యమునందెన యీ దేశము నందెకవలెనొకమై నలక్ష్యపతిపాదనము నుద్యమించిన యత్న పరంపరలు సమదితములును, అనదుదితములును లెక్కకు మిక్కిలిగ నిష్ఫలములగుటచే నరయొక య. లోచితమగు యన్నును నిష్ఫలమైనవో అందుచుగూర్చి స్వల్పముగ నైనను సానుభూతిని చూపజాలున్నాము. తునిగిన గాజువెంటలను గోడతో సంధింపజూచి వైముఖ్యతచే విసికించు యన్నభంగము నకు వగకొంది విమలభయగుడుండు వస్తుతత్వమును నిందింపజూచు దుర్మయముగ మాత్రము మనము లోమగాజనము. అనగా స్థితి గతులను ధీరలమై యెదుర్కొందుము. ప్రత్యక్షస్థితిని గమనింతుము, ఎట్టి వికారాకృతిని వహించియున్నను, ఆదరణపాత్రము కాకపోయినను, ప్రత్యక్ష స్థితిని యథాతథ్యముగ గమనింతము. అవశ్యములగు వ్యవహార యాధార్యములు తృణీకరింపజూచుట నయ వైశ్యత్యము దేల్చుచున్నది. ఒకమత్యమున కాటంగము కాజాలి లోతుగా పాతుకొన్న పట్టుదలన, భేదప్రతి పాదకములగు శాశ్వత ప్రాబల్యములను నిష్కపటరీతి గమనింతుట, యొకమత్యసాధనమునందు ప్రధానమైన పదముగా నెంచదగును. నేటిది సంభారముల సేకరించినను, కేవలమాటను చురుకైనదు.

“హిందవులును మహమ్మదీయులును, పరస్పరానుకూల్యత లేక గాని పరస్పర విరుద్ధముగ గాని కార్యసిద్ధి నూహించినవో నభయప్రభుత్వము కెందుటయేగాక యధోగతి పాలనకు రని మా యభిప్రాయము. మార్గమున కడుభాగ్యుకలతో నడుగిడు చుండవలయును. ఆయనికార్యారంభస్థితికి సామ్యత్యము న్నొందగల స్థితి విశేషము ప్రాచీన, తేక ప్రస్తుత, చరిత్రముల యందు గాన్పించదు. పురావృత్తము (చరిత్ర పునరావృత్తి నొందదు. కాని లోకమున కింకను మార్గదర్శకత చురుచున్నది. మనలకు కూడ కానించ సుమర్థమై యున్నది. భారతీయ ధర్మం దేశము లిందుమించు శాశ్వతాభ్య ధర్మసంహేతుల వంటివి. అయినను యూరపుఖండంతర్వర్తల ననుకూలములను వదాన్యులను నైతము జాత్యభిమానవోదితులై సార్థపరత్వమున కైతాండనియ యుద్ధజాలముల దుగుల్పాని యున్నప్పటికిని, గండనీతిని వారింప నింకను నిరాశకొందక రణాధిపాన దేవతయొక్క సింహాసనమున కొంతకన్యకను నెలకొల్పి వెనుదీయక నున్న స్థితియందు, భారతభూమియ భవ్యత్వముగూర్చి మనము నిరాశకొందజనువా? సమర్థులగు వాల్మీకి జపానుదేశీయులచే సమూహంపరబడు నత్యంతార్థదేశభక్తియు నిశితభావ్యభిమానావేశ విజృంభణమును వర్తమానమున మన భావజీత్రము లందు జన ముండుంపజేయుజాలక పోవచ్చును. అయితే కనడా రాజ్యముందు వర్తించుచున్న యొకసంపదను నెలకొల్పబడు చున్నాధ్యము కాశీరదు. ఇత్యుది చలలాలరచేకాని, కల్ప చమత్కారముచే కాని శోభితమగు గాంధర్వపరిణయము కాకపోవచ్చును. సర్వరానుకూల్యతలో నుద్భవించిన వైవాహికసంబంధము భిన్నమనగదగిడును. రసిక వాగ్యాపామునీటి వివేచనాసహితమైన నీకనవోధాస్థితి నే యనుసరింతుము. రసాధిపానవేత కుభ్ర తీర్థామలను నిరాశరింపకుండ ననుగ్రహించుగాక! ఇదియను సులభమగువాడు. కాకపోయినను భారతీయసంతానమున కారణ శాత్రువును చింతకొనక సామయోగ్యమైన విలసిల్లుచున్నది.

“ఓ! ఒకమత్యమా!!”
క. వచ్చెదవు నరల కైక్యం
బిచ్చెదవిక జాతిజాతిసేర్పడ కూర్మిక
గ్రచ్చెదవు; మాకుతి యిక
చిచ్చున జేరుటయె, జూరచేసినమొకక.”
స్నేహితులారా! మాకు సంవత్సరములక్రిందట నేను లక్ష్యముగా నుంచుకొనిన యాదర్శముయొక్క యసంపూర్ణాకారము నైనను సందర్భించు భాగ్యము లభించెను. ఆయాదర్శమును మనము కలించినంత సంపూర్ణముగ పొందజాలకపోతిమను మాటను చన మొప్పుకొనక తప్పదు. ఇట్టి పరిస్థితి లకు ముఖ్యకారణము లెవ్వయో జంతులేకుండ నిష్పక్షపాదబుద్ధితో మన మాలోచింపవలసియున్నది. అట్లు చర్చించుటకు పూర్వము వెనుక నుండి నేను వివరించుచున్న ప్రధమ పక్షకావ్యయత్న కాలము 1911 వ సంవత్సరము ముగిసినట్లు.

ము స ల్పా ను లు:
వి శే శ క్య ప హ ర ము లు
నేను తలచినట్లుగా నానవభలలోను, ప్రభావముల నే వాదించుటలో పరస్పరకావ్యత్యము చేసికొనుట కభ్యంతరము లేనట్టి హిందూముసల్మానులనై యీ ప్రత్యేక నియోజకవర్గము సభ్యులుగా నెన్నుకొనెను. అట్లుయ్యు దేశమునందు సంఘము లలో, పరస్పరభేద ముండుటపోయెను. పాశ్చాత్యజాతులు ముసల్మానులయెడ చూపు దౌర్జన్యములనను, దౌర్జన్యము భారతదేశమునందలి ముసల్మానులలో గావించిన భావోన్మేషము కలనను, పరిస్థితులలో నకస్మాత్తుక నొక నూతనవర్తనము కలిగెను. మహమ్మదీయతర దేశభక్తులలో నిష్పక్షికిని, విశేష మహమ్మదీయుల పరిస్థితుల హిందూ మహమ్మదీయులలో కలగ జేసెడి భావపరవర్తనము నెడల ననంగకారమును చూపుచారలున్నారు. కాని కొంచె మాలోచించినయెడల నీ నిష్పక్షు వచించిన పరిస్థితులలోని క్రొత్తమార్పు, హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయుల వృద్ధిని దృఢీకృత్యవహారములయందె నిస్సంశయముగ కొంతవరకు మరల్చినను, యీ విశేష ప్రభుత్వమును నమ్మిన లాభము గలగు ననెడి చిక్కాలానుగతమైన మహమ్మదీయుల నమ్మకమును నిర్మూలంపవోద్యుడెను. ఇట్లు చేయుటచే భారత జాతీయత్వము మిక్కిలి యభివృద్ధిచుయ్యెనని చెప్పట కభ్యంతరములేదు.

1911 సంవత్సరమునందలి వర్ణితులు
భారతదేశమునందలి యన్ని చతురంశుములయొక్క సంయోగావశ్యకతనుగూర్చి నాకుగల యభిప్రాయములను ప్రచురించుటకు ‘కామేడు’ పత్రికను నిర్ణయించితిని. ప్రపంచమునందెచ్చుటకును ముసల్మానుల యెడల సానుభూతిని చూపవలయు ననుట, మహమ్మదీయ మతసిద్ధాంతములలో ముఖ్యమైనదైనను, అట్టి సానుభూతి కేవలము భంగవరము కాకుండ స్వదేశభావనమును సాధించుటలో హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయులకు పాఠముచేయుటకు ప్రత్యేక నిర్ణయంపబడినది. నేను ప్రధమమున పత్రికాసంపాదకత్వమునకు గడంగివప్సడు నాస్వదేశమునకు బయలుపడుచు వ్యవహారములు దృష్టి నంతయెక్కువగా శాశ్వతమనని తలంచనమునని. ఈజన్మదేశమునందలి యప్పటి పరిస్థితి లంతసంతృప్తికరముగా లేనటువ వాస్తవమే! 1905 తలమునండి యొకపాఠమునందలి రాజ్యములలో నొక్క యంగ్లాండుతోనే మనకు సంబంధము కలదు. అట్టిపరిచితమైన యంగ్లాండుదేశము, టర్కీ పరిధి మాలయందు క్రొత్తగా నాకా సముగ స్థాపింపబడిన రాజ్యాంగసంస్కరణములయెడ ప్రభుమమున సానుభూతి యున్నట్లు, చాటియు తరువార వన మనోహరంతటి క్రస్తము చూపకపోయెను. మన రాజకీయదృష్టిలోనికి వచ్చిన రెండవ దేశము రష్యాదేశము. నూరుసంవత్సరముల క్రిందట ప్రాస్థుదేశమునకు జరిగిన సంపూర్ణాపజయముకాలము నుండియు రష్యా యొకపా ఖండమునందలి రాజ్యములలో మిక్కిలి జలము కలదని ఎంచుచుచుండెను. మరియు శాసితా ఖండమునందూడ అంతకంటె జలము సంపాదించవలయు నని ప్రయత్నించెను. ఇట్లున్నంతకాలము రష్యా మానవజాతి ప్రజల క్రతువనియు, నందుచే శారాభ్యము నొడిచి తిత్త్రువాత్మ భంగము గావించుటయే, నింగ్లాండుయొక్క పరిశ్రమకార్యమని యా పాలకులు మనకు బోధనములు గావించిరి. కాని జపాను దేశముయొక్క సత్వరాభ్యుదయము, తూర్పున దానికి గలిగిన సంపూర్ణజయమును నితర ప్రాచ్యదేశములను సగర్వముగ తలల నెత్తి తిరుగుటకు ప్రోత్సహించుటయేగాక, రష్యాదేశకీర్తిగతులలో సంపూర్ణములైన హర్షులగు గలుగజేయెను. రష్యాను సంపూర్ణముగ జయించిన జపానుదేశ మిప్పుడును వెనుకకుగూడ నింగ్లాండునకు మిత్రదేశ మైయే యుండెను. అయినను రష్యా పూర్వ మొకప్పుడు గొప్పశ్రమస్థానమునండి తొలగి రష్యా యంగ్లాండుదేశములకు సంపూర్ణమైత్రీ సమకూరెను. ఈకారణములచే సమీపప్రాచ్య రాజ్యాంగ వ్యవహారములలోకూడ మార్పులు కలిగెను. పరిష్యాలో బహిరంగముగ నిరంకుశత్వమును చూపుటయేగాక యాంతర్జాత్యములగు యధ్యసందేశములను పంప నుద్యుక్తమైన రష్యాయెడల నభిప్రాయములు మారెను. టర్కీ

యంగ్లాండు చిక్కాలానుగతమైన టూర్కీన్ స్థాపు విరోధము నూతనలయుతో తలనూపి తుండకు ప్రాంసు మిత్రమందలికి, బాల్కను రాష్ట్రములవ్యవస్థాపనమునకు వైరముగా పరిణమించెను. సమీపప్రాచీ మరయొకమారు యూరపునందలి రాజ్యాంగవైరము యొక్క కేంద్రస్థానమయ్యెను. ఇంతకాలము వోకుకు, బాల్కనునండియు మహమ్మదీయరాజ్యములయెడ నింగ్లాండును మిత్రముగను, రష్యాను శత్రువుగను పరిగణింప జలవాటుపడిన హిందూముసల్మానులలో నీపరిస్థితులు కొంత కలవరము కలిగించెను. కాని భారతదేశమునందలి హిందూమహమ్మదీయ విభేదములు వారపట్టికి గమనింప కలసిన ముఖ్యవిషయములగు గన్నట్లేను. టర్కీ, పరిష్యాపరిస్థితులు దౌర్జన్యములగు విషయములగు నుండ, పరస్పర వైషమ్యముల కలన కలిగిన భావోన్మేషము, భారతదేశమునందలి హిందూ మహమ్మదీయవిభేదములే కొంపలు మునుగు గొప్ప యంతర్జాతీయవిషయములగుగా జేసెను. వ్యవహారములు సరిగా నేను నూదించినంత యుత్సాహకరముగా పరిణమింపలేదు. 1911 సంవత్సరము మహమ్మదీయ రాజ్యములపట్ల ధూమకేతువయ్యెను. టర్కీ పరిష్యా మొరాకో దేశములందలి నూతనరాజ్యాంగసంస్కరణముల యాచరణము విప్పుపంపరావలెమై తుండు చాలావరణము మారి తుపాను వెలకెగెను. హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయులపట్ల కూడ 1911 సంవత్సర మెప్పుడు నూదించబడలంత యవకారి యయ్యెను. తత్సంవత్సరంవరమునకు కొన్నివిషయలకు బూర్వము చుక్కినది గారు డిల్లీలో నొక విభజనాచర్యులకు ప్రకటనయగు గాంచెను. తాళా సంవత్సరమున పట్టాభిషిక్తుడవైతని స్వయముగ వచ్చి నిండు పేలోలమున తెలియజేయుటయే దర్బారుయొక్క యుద్దేశ్యమని వైకెన్సెట్లేను. “అట్లు రాజు తన స్వదేశమును వీడివచ్చుట బ్రతిభు ఆచారమునను, రాజ్యాంగ వ్యవహారపద్ధతికిని మాగమైన పెడత్రోవయని”. యందచే న్యూగిరపబడిన ఈ యాచారానుకూలత్వమును, భారతప్రజలకేకాక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకుగూడ తెలియకుంక తత్సంవత్సరము ననుసరింపబడిన రహస్యప్రవరనమును, సమర్థనీయులయెడ చెప్పవచ్చును. ఏలన యీ రాజ్యవకటము భారతదేశమునందు బ్రతిభు రాజ్య ప్రాంతమునందె ము ప్రకటించబడినవానిలో నుదాత్తతనమై యున్నది. మరియు శాశ్వతమమే చేయబడకముందు, ప్రభుత్వమునెడల ప్రజలమైన యహమును పుట్టింప సగర్వమై నడియు, విశాలవ్యాప్తమై యణాద్రోహుటకు దుర్బాధ్యమై నడియు, శాంతిశాంతి నెట్లు శమిపజేయవలెనో యను బహిరంగచర్చ యాయాంధోళనము నసారముగ చేసియుండును. ఆ ప్రకటనమునందలి యంశములలో రెండు మిక్కిలి ముఖ్యమైనవి. లావు కరణ బంగారీలనుండి చిక్కాలమునండి తనకున్న పగ దీర్చుకొనుటకు గావించిన బంగారాభిజనమును దుర్బాహించి పునఃస్మృత్యేననుచేసి, ప్రాచ్య పశ్చిమ భాగములను కలిపినవెనుక బీహారు బిరిచ్చాలను ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా మార్చుట మొదటిది, కలకత్తానుండి డిల్లీకి రాజధాని మార్చి పరోక్షముగా బంగారమును విడిచుట రెండవది. ఈ రెండు వ్యవహారములను, ప్రభుత్వముచూచేసిన కాల ఫల పద్ధతుల మరచి, పరస్పర సంబంధములేని రెండు ప్రత్యేక విషయములగు పరిణామించుడల రెండును నాకు సమ్యక్తములే యని నేను ‘కామేడు’ పత్రికలో వ్రాసియుంటిని. ఈ బంగారా సమ్యక్తము 1906 సంవత్సరమున జరిగియుండవలసినది. రాజధాని మార్పు 1858 సంవత్సరమున జరిగియుండవలసినది. కర్ణాట మిడిల్స్ ప్రభువులు త్వరపడి తప్పగావించిరి. హార్డింజి క్రూ ప్రభువులు జరిగిన తప్పనకు తీరికగ వర్తమాపపడుచుండురు. ఆ ప్రకటనమునందలి యన్ని వ్యవహారములలోను డిల్లీని రాజధానిగా జేయుట మిక్కిలి ముఖ్యమైనదనియు, రాజధాని మార్పుయొక్క ఫలితముగ మాత్రమే బంగారా పునఃస్మృత్యేనము జరిగినదనియు, బంగారీముల యభిప్రాయములను తృప్తి నొందింపజాలు ప్రత్యేకవిషయములవలన బంగారీలు సంతృప్తి నొందుదురని ప్రభుత్వముచూ తలచిరియి, రాజధాని మార్పునకు విరుద్ధముగ కొందరు బంగారీలు చెప్పనభ్యంతరములను బంగారా సమ్యక్తమున ప్రతిఫలముగ నొసంగబడినదనియు, రాజప్రకటనమువలన భారతప్రభుత్వమునకు నిండియా కార్యదర్శికిని జరిగిన యుత్తరప్రత్యుత్తరములవలన తెలియగలను. తూర్పు బంగారమునందలి యాధికములైన చిక్కులు, అస్సామును బంగారముతో ముడిపెట్టుటవలన గలగు నష్టములు, రాజసాహే, ఢక్కాలయధ్య ప్రయాణాది సౌకర్యలోపములు, మొదలగు సంశయములు, ‘నిశ్చితవిషయము’న నిశ్చితము గావించుటలో కారణములగుటకు తగియుండినను, చారిత్రప్రభుత్వ మిండియా కార్యదర్శికి వ్రాసిన యుత్తరములో వీనిలో నొక్కటిమైనను పేర్కొనినట్లు గాన్పింపదు. ఆ యుత్తరమున, 1905 సంవత్సరమున చేయబడిన బంగారా విభజనము తేల్చి ప్రజలగు రెండభిప్రాయములను సఫలము గావించెనని వ్రాసుబడినది. అందిట్లున్నది.

“మిక్కిలి భాగమైన బంగారాపాలనమును నులభుము చేయుటయే గాక, తూర్పుబంగాళమునందలి మహమ్మదీయులకు యిదివరకు ననుభవించిన కొన్ని సౌకర్యముల నందుటకు ఏలు గలిగెను.”

కాని భారతరాజధానిని కనరాజధానిగా చెప్పుకొను గౌరవమును బంగాళము కోల్పోయెను. అంతయుగాక భారత ప్రభుత్వమును సమీపమునండి విమర్శించుటకును, దానికి నిరంతరము నోతిడి కల్గించుటకును, సౌకర్యములను కూడ కోల్పోయెను. ముగ్గురుభువందయుక్క విశేష రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో “లాభాలాభములు సమానములుగా నందవలెన”ను నూత్రము నలుకూచు నకు కనభక్తవేద్య మునుటచే మనకు రానియ్యదల సంపూర్ణమైనదానిని కలిగివెడి. ఆ నూత్రము సారమున నే యాభిప్రాయ నింగాంధు తనయిచ్చము వచ్చినట్లు ప్రవర్తించు నిధికాంక్షనుకు ప్రతిఫలముగ ప్రాంసుకు మోరాకో యుద్ధమునకై. అట్లే యటలిశేషమునుకు బ్రిటాని దక్కినను. తదనూపామున జర్మనీ ఆగడి నందు దురాశాపేరిమైన యాక్రమణమును గాంచెను. ఈ పాపనూత్రము భారతదేశము యొక్క పరిపాలనా వ్యవహారములలోకి కూడ మెల్లగ ప్రవేశించినది. ఇదిగో ప్రభుత్వమునా రొకమారిట్లు వ్రాసిరి:—

“కూర్చుబంగారము, అసాము, బంగారా : భజనము వలన నిసంశయముగా లాభమునందెడి. రాష్ట్రమునందలి ప్రజలలో నధిక సంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులు రాజభక్తిగలిగి సంత్పన్నులైనవారు. కాని రెండు రాష్ట్రములందును భూస్వాములందఱును బంగాళాలో నారే యధిక సంఖ్యాకు లువోగములందున్నారు. కనభక్తవేద్యములలోకూడ వారికే పలుకుబడి యుక్కువకలను. అది బంగాళీల యసంత్పత్తి యథాప్రకారముగ నేయున్నది.”

ఆకాలమున నే నిట్లు వ్రాసితిరి:—
“కనభక్తవేద్యము ద్విత్వలక్షణము నొసంఘము నందలి వారి కొడి యాపులను బలాత్కారముగ దోగిలింపి, యసంత్పత్తి వైసలీయ, రాజభక్తి విహితమైనదీయు మరియొక సంఘమునకు యవత్యముగ కటిమెలుబుకంటే నులభకార్యమేమున్నది? మహమ్మదీయులకంతటి దురాశయేలేదు. దురాశలేనపుడు ప్రతిఫలము లేకపోవుట రాజనీతిలోని నుపసద్ధి నూత్రమేకదా?

రాష్ట్రప్రజలనవలన మహమ్మదీయ రాజకీయ వ్యవహారములలో గలిగిర మూగ్గులు

కను ‘కామేడు’ పత్రికగా “మహమ్మదీయులు సర్కారున కొన్నియను నంగీకరింపవలెనయే మా యభిప్రాయము”ని వ్రాసితిరి. కాని, వారికన్యాయము జరిగినదని చెప్పక తీరినదికాదు. మంగడే భజనము పూర్వము వారికెట్టి యిబ్బందులుండినను, బహినులకు సమాజమైన యొరిమితో వానినన్నిటిని సహించి మిన్నకుండిరి. మంగడే విభజన కానలయునని యాందోళన కాని చివరి వారుకాదు. విభజనవలని లాభమును పొందుటకు వార్యులేమైనను, అది వారికి తలపని తలంపుగ ప్రాప్తింపిన వామయ్యను ‘వారికిటి బాంపడ నారంభించెను. దానితో వారి గొంతును వాంఛనుగా ద వృద్ధిచేసెను. నడుమంతపు నిర దాపించిన వారందరి వలననే మహమ్మదీయులను ఒక్కొక్కప్పుడు గడ్డయ్యలే కొంచు వివక్షకొని తైత్తిక్కలాడు నెమళ్ళ వలె సంకరించిన కూడ నంగీకరింపవచ్చును. కాని వైవెక్కిన వారి రాజ్యాధికారమునకు వలననే ఈ మాతృదగ్ధి విశేష కాలముండలేదు. ఆస్పాత్రికను, నతిశీఘ్రముగ పరిణామ సంధించెను. స్వాతంత్ర్యమును బడసిన బానిసలను మరల విక్రయించినట్లయ్యెను. పగసాధించుట యనిన ప్రతివారికిని మహదానందమేకదా! బానిసలను చరల తమయజమానుల కొప్పగించినంతనే యజమానుల కొదవలను పొందరతులను నధికముగ ప్రయోగించినందులకు యజమానుల నేనునగలము? తూర్పు బంగాళమునందు మహమ్మదీయులు పాలకులకత్తము వహించి తోడిదేశీయులతో పోరాడిరి. ఇట్లు ప్రయోగింపబడిన మహమ్మదీయులగతి తుదకేమయ్యెను? దేశీయులతో పోరాటమునకు సాగించుట చిక్కుగా నున్నదని పాపము గ్రహించినంతనే అతితక్కుముగ సంధిచేసి కొని, తమకంటెపాతకు తోడ్పాటినవలన మహమ్మదీయులను తోడిదేశీయుల మాగ్రహమునకు గురిచేసి విడనాడిరి. ఇట్లు ‘రాజభక్తి’ పరల కన్యాయము కావించి వారు రాబట్టుకొనిన హక్కులను నశింపజేసి, ‘సంతృప్తి’ యను మహాసాతకమునకొడి గట్టుకొనినవారిని క్షింపిన నిరంతరగ్రహమున కన్న నీచమైన సందర్భము ప్రపంచచరిత్రయందు గాంచుట కష్టము. రాజప్రకటన కామింపబడిన మొదలు నే నేను ఆరాష్ట్రాధిపతి యగు సర్ చార్లెసు యెంటిగారిని (ఈయన నిష్పక్షాధికమాలకు త్రోసివారు) సందర్శింప నేగినపుడు సింహాప్రభువును, సర్ జిసోద మిత్రును నగుపడి రిజిస్ట్రేటరుగూర్చి నాయభిప్రాయ మేమని యడిగిరి! “వంగదేశపు సింహపులకు సంబంధించినంతవరకును ‘కొంత లాభము కొంతకష్టము’; “బంగిలును రాజభక్తియుతులను” సగు చేపారు ప్రజలకు ‘కేవలము లాభము’; తూర్పు బంగాళపు మహమ్మదీయులకు ‘కేవలము నష్టము’; మహమ్మదీయుల రాజభక్తికిని త్పత్తికినిబహుమానముగ కావలినంతవరకుభావముజరిగెను

నని చెప్పితిని. పరాభవముగక మై అజ్ఞేపుబాధమాత్రము రాకుండు గాక యని నెమ్మదిగ నాలోసేను ప్రార్థించి వెడలిపోతిని. అంతకు కొంచెము పూర్వము దర్బారు సమయముననే నే నతితక్కుముగ రాజప్రకటనను చదువుచుండ నా ప్రా త స్నేహితుడును సి. వి. డి. అధికారియు నగు సర్ చార్లెసు క్లీవు లాండుగారు నన్ను పలుకరించిరి. పత్రికాధిపతుల కిదిరములో ప్రకటన ప్రతులను పంపివేయుచుండిరి యువోగినినందుండి మొట్టమొదట నొకప్రతిని సంపాదించినవారిలో నే నొకఁడను. క్లీవు లాండుగారు నన్ను గూర్చి “ప్రకటనలో మీకుగాని = మగాని ఏమైన బహుమతికలదా”యని చురుత్కాముగ ననుగ నాకోపము నణచుకొనజాలక “కేమియు లేదుగాని మీమహాత్ములతోనిండ పని కలుగగలద”ని యంటిని. “జాతీయ మబద్ధమైనదని ఎవ్వ రనగలరు?

మిత్రులారా! మహమ్మదీయుల రాజకీయ పునగమును నం దిరాజప్రకటన ప్రాధాన్యమును విహించుటచే, దీనివలన మై నేనింత విపులముగ చెప్పకలసి వచ్చినది సోదగదేశీయుల నుండి తమకు కాపాడుకొనుటకై మహమ్మదీయుల లెంకకాలము విదేశీయప్రభుత్వమును నమ్ముకొనియుండునా, అంతవరకును నిట్టిదోషములు జరుగుచునేయుండునని, వారికి స్పష్టముగ తెలియుట కింతకన్న నేమికాకలెను? కనభక్త, విశేష వ్యవహారములం దెందు ప్రభువుల తోడ్పాటును నమ్మియుండరాదని మహమ్మదీయులు గ్రహించిరి. ఒకవేళ నంత మూర్ఖత్వాగమును కామింపకయే సోదగదేశీయులతో పాటు గలుపుకొని, కాళ్ళతల కంటియు, సోపానమును సంపాదించ గలుగుదుమేమనని నారాలోచింప నారంభించిరి.

స్వరాజ్యము మహమ్మదీయ మహాసభావారి లక్ష్యముగంట

మహమ్మదీయమహాసభ ఎన్నడును కేంద్రపులకుగాని, కాగ్రెసుకుగాని, వ్యతిరేకమైన సంస్థాపన కాకపోయినను; కేవలమునందలి ఇతరసంఘములతో చెలిమియు సుకారమును పెంపొందించుట వారి యుద్దేశములలో చేరియుండినను; వంగదేశ విభజనవిషయమైన యాందోళన తీవ్రముగ నుండినవిషయాలలో ప్రారంభింపబడిన దగుటచే నూజముగ ప్రత్యేకసంఘ ప్రయోజనముల సంరక్షణయు, రాజభక్తియు, మహమ్మదీయ మహాసభాదేశములలో తేర్చుబడెను. దీర్ఘప్రకటన మైనవిషయము నొక సంవత్సరమునకు, మహాసభా కార్యనిర్వాహకవర్గము సభాధ్యక్షములు మార్పుకానలేనని నూచించుచు, నూనలక్ష్యమునందు “భారతవర్షమున కనవగు స్వపరిపాలనము”నకు ప్రధాన స్థానమునగిరి. తరువాత మార్చి 1912 జరిగిన మహాసభా సమావేశములో నీమార్పు ఆమోదించబడినది. ఇందునుగూర్చి నేనిట్లు వ్రాసితిని:—

“మహమ్మదీయుల నూతలక్ష్యము మార్గముధ్యుండలి విశ్రమస్థానము వంటిది. అచ్చటనుండి పరికించినచో, వారి గమ్యస్థానము స్పష్టముగ కాన్పించగలను.”

నేటి మహమ్మదీయుల యభిప్రాయములు సక్రమముగ బోధపడుటకై, బాలియవారు తెల్లరును, మహమ్మదీయులైనను, యితరులైనను, నేనాదినములలో ‘కామేడు’ పత్రికకు వ్రాసిన వాక్యములను జాగ్రత్త పరిశీలించుచోచెదను.—

“స్వపరిపాలనాసంపాదన, పాలకులు పరిపాలనా నిభానము నందుకామింపసంస్కరింతులమిద గాని, పాలకపాలకులఅన్యోన్య సంబంధ విశేషముమీద వైసగాని. సంపూర్ణముగ నాధారపడి యుండదు. ఆత్మవికాసమయొక్క ఆవశ్యకతకామమే స్వపరిపాలనము. కాని భారతవర్ష మింకను సంపూర్ణముగ నాత్మవికాసమును పొందలేదు. పరస్పరవిరుద్ధమైన ప్రయోజనములు, మతములు, సంఘముల వా రెల్లరును, భారతవర్షమునకు భౌతికాకార మొక్కటైయుంటున్నచో, ఆత్మకూడ నొక్కటియే నని గ్రహించవలెను. ఇంతమాత్రమే చాలదు. మానవశరీరమునందు వివిధావయము లుండినను, మానవుని మానసిక, నైతికప్రవృత్తు లెప్పటికప్పుడు మార్పు చెందుచుండినను, తన ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము ననుభవించిన రీతిగనే, భారతీయప్రజలెల్లరును తమ యొక్క తమ గుర్తించినచో, నిక స్వరాజ్య సంపాదనమును ప్రతిఘటింపబాలి ఏ వారి భూలోకమున నెవ్వరును లేరు. కాని తమ రాజకీయ లక్ష్యమును నిర్ణయించుటయందు జాగ్రత్తతతో మెలంకండిని మేము భోధించినటులే, బాలియపునర్నిర్వాహపద్ధతులందు వైతము కేవలము పరల ననుకరింపరాదని హెచ్చరించుచున్నాము. భారతవర్షమున బాలియోక్తతకు భంగకరముగ కన్నట్లు చిన్న చిన్న సంఘములను నశింపజేయుటవలన గాక, వాని ప్రాబల్యమును, ఆవశ్యకతను నంగీకరించుట వలననే, రాజకీయ సమైక్యత మేర్పడగలను. భారతజాతీయనిర్వాళకుల తగిన లక్ష్యమును నూత్రప్రాయముగ చెప్పగలిగినచో, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రము లంగీకరించిన, “భిన్నత్వమున కేకత్వము” అనునదియే యుత్తమోత్తమముగ గాన్పించుచున్నది.

మహమ్మదీయులు విశేషవ్యవహారములు

విశేషవ్యవహారములలో 1911 సంవత్సరారంభమున, మహమ్మదీయుల సంతాప మధికమయ్యెను. గతించిన సంవత్సరముంతయు తమకష్టము లేటులైనను గట్టెక్కునని యాశ గొని యుండిరి. అని నెఱవేగలేదు. సరిగదా, వైవెక్కు సంవత్సర ప్రారంభము నాటి కంటే సంవత్సరాంతమున కెక్కుకు విషమస్థితు లేర్పడెను. 1911 సంవత్సర తరతాలమున, బ్రిటాని కేశము నిటాలి యవలు అన్యాయముగ దోచుకొనిన సందర్భమున, మహమ్మదీయుల కంటిగూటి యధ్యముల నెవగల కన్యాయము షీజించెను. వారికి మిగల సంతాపకారణ మయ్యెను. అవిశ్వాసము సంపూర్ణముగ నడుగంటుటకు పర్యాయదేశమున రషియావారి చర్యలను, ఇంగ్లీషువారి రంకుల కొనసగిన యధాంగికారమును, విశేషముగ తోడ్పడెను. ఈరెండు సందర్భములందును పాశ్చాత్యుల రాజ్యకాంక్ష దున్ననములని శిశింపలకును, దురాగతముకును, కాగణభూమియ్యెను. బ్రిటాని సుక్షేత్రములలోని ఘోర హత్య లెవ్వరు మరుసగలరు? కచ్చలా రణరంగమునందలి దుర్గతి యొక్క వర్ణితనాడు పారశీకసంకటకొత్తినము జరిగెను. నాడు జరిగిన ఘోరములును అందు ముఖ్యము, ఉత్తర పాశీకమున ప్రధానమతాచార్యులై, “జన విజ్ఞానము, సత్త్వ వర్తనము, పగవలె సహిష్ణుత లోనగుగుణగణముచే మహాసన్నత గౌరవ మనభవించిన” ‘షేక్ త ఇబ్రాహిమ్’ బిరువాంకుడుగు పుణ్యపురుషుని యరిదీయుటయు మరచుటెట్లు? మహమ్మదీయులమనసంతాపము వృద్ధిచేయగల విషయము లింకను కావలసియుండినచో, ఇటాలియనులు మిగల పశ్చిమగు ‘కాబా’ నై నాకాశవిమానముల దాడి సాగించెదమని లేదరించుటయు, ‘మెసరు’ ను రషియావారు ముట్టడించి, ఫిరంగులు కాలబుట్టయు, ఆపనిని పూర్తి గావించెను. ప్రాశీకదేశమునందు కొంతకాలముండి పారశీకులయెడ స్నేహితి వ మూనుటచే జేశమునుండి వెడలగొట్టుబడిన పూస్తరుగారు లండను నగరమున ‘పారశీక సంఘము’చే నొసంబడిన విందుసందర్భమున నిట్లు నుడివెను:—

“నాకు గలిగిన కష్టమును నేను పాటింపను. కాని, అంతర్జాతీయ వ్యవహారములలో త్రైప్రవర్తనయియుములు వర్తింపవని మహమ్మదీయులు కనగొనుటచే నొందిన కోపాతిరేకము నుగూర్చి నాతోగల సాహభూతిని వ్యక్తపరపక పోయినచో, కేవలము మోసకారి నగునును.”

వైవాక్యము లెంత సత్యములు! 1912 సంవత్సర తరతాలములలో ప్రారంభమై, ఒకవృషు 500 సంవత్సరములనుండి స్థావరముగ నన్ను తురుష్కులను విరోధిపాఖండమునుండి తరిమివేయు నట్లగపడిన బాల్యాయుధము ప్రాంభమయ్యెను. అందలి యనుభవములు మహమ్మదీయుల కోపానలమును మరింత ప్రవృద్ధిల జేసెను.

భారతవర్షమునందలి మహమ్మదీయుల భావములు మూగ్గునొందట

1911 సంవత్సర మొదల, తురుష్కు, పారశీక మొరాకో రాజ్యముల శత్రువులపట్ల నాంగ్లేయుల ప్రవర్తనము, హైందవ మహమ్మదీయుల కుట్రకునోసన్న- ఆంగ్లేయు పరిపాలన యెడ విముఖుల నొసర్చి వైచెను. ఈకారణమున, భారతవర్షమున నాంగ్లేయులకును మహమ్మదీయులకును గల పూర్వపు గౌరవ స్నేహాభిమతి భంగము నాట్టియెను. పరపాలనమున గుండు ప్రబలి కనాధానియగు ధైర్యవాస సమయలతో వార లాంగ్లేయ పరిపాలనమును, విమర్శింపజొచ్చిరి. అక్కాలమున నింగ్లాండు దేశమున పరిపాలనాకార్యముల నిర్వహించు అతివాదులపై భారతవర్షమునందలి తెల్లయద్యోగులు గినుక వాచ్చినను అట్టి ఆంగ్ల ప్రభుత్వచర్యలనుగూర్చియే విమర్శనల జేయసాగించి, భారతీయుల గాంచి, యనుమానాస్పదులైరి. ‘కామేడు’ పత్రికపై తేబడిన యభియోగము, రుష్యు డెరరించినముద్రకాశాసన మెంతవోని యెన్నగలనో, భారతీయులకు సువ్యక్త మొనగ్గును. తురుష్కు దేశమునుండి యరుదేరిన కరవత్రిమును నొద్దిన మొనర్చుకొనుటకే ‘కామేడు’ పత్రికపై యాభియోగము దేబడెనని విశ్లేషణజరిగినవిషయమే. మాసిడిసియా రాజ్యమున బాల్యుల యద్యోగపాలకులొచ్చిన ఘోర త్వల వర్ణించుచు నాబాల్యును రాజ్యమును నివర్తింప త్రైప్రవల తోడ్పాటునకై యీ కవత్రియాలమున నాంగ్లేయుల వేసుకొనిరి. ‘కామేడు’ పత్రికా విచారణ యింకను ముగియలేదు. ఇంతలో కాన్పూరు పట్టణమున జరిగిన విమరుములు ముసల్మానుల మరింత కుపితుల నొనర్చెను. కాన్పూరు నగరమున నొక చిన్న మసీదులోని యొక పాశ్చ్యమును బడగొట్టుటయు ముసల్మాను లాగ్రహాపూరితగుటయు మున్నగునవి సంభవించెను.

ఇక్కాణమున, నెవ్వరికిని నుపకారిగాక హైందవ మహమ్మదీయుల గలసరింపజేయు విశేషరాజ్యాంగపద్ధతులను హైందవ పరిపాలనావైఖరులను, విడనాడదని బ్రిటిషు పరిపాలనాధికారుల వేడుకొనుటకై నేనును, అతరుణమున మహమ్మదీయ మహాసభా కార్యదర్శియు, గలిసి యింగ్లాండు రాజ్యమునకు బయనమైతిమి.

ఇక్కాగ్యమున మేము గొంతవరకు విజయమును గాంచినది. అంత నొక్క సంవత్సరములో, ప్రపంచమంతట గల్లాల పడచిన మహావిష యములు సంభవించెను. విరోహ మహాసంగ్రామము లేగుటయు, తురుష్క సామ్రాజ్యము ఆంగ్లేయదేశమునకు తీవ్రపక్షమున జేరి సమర మొనర్చుటయు, తత్కారణమున లారు హార్డింజియొద్దకు భారతీయ మహమ్మదీయు లంపిన రాయబారము ఫలరహితమగుటయు సంభవించెను.

సంగ్రామ, + రంభము; భారతవర్షమున మహమ్మదీయ సంచలనము

జర్మను మహాయుద్ధము ప్రారంభమయిన తొడనే 1914 సంవత్సరము ఆగష్టు 12 తేదీని నేను నా 'కామ్రేడు' పత్రిక యందు వ్రాసిన వ్యాసమున, బ్రిటీషు పరిపాలకులు జోహారు లానర్సజాలని మహమ్మదీయ విద్యార్థికుల యభిప్రాయముల వ్యక్తపరచితిని దలంచెను. అంతట వ్రాసితిని. —

“భారతీయులలో విశేషము లింకను గలరు. వారలు ప్రభుత్వమునకు సేవలొనర్చుదమని యారాజ్యములు చేయక, ప్రజలలో వారికి గల పలుకుబడిని వినియోగించి పరిపాలకుల చిక్కుల తగ్గింపజూతుకగాని వృద్ధియొనర్ప బ్రయత్నింపరు. భారతవర్షమున ప్రస్తుత స్థితి యందు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముతోడి సంబంధ మత్యంతావశ్యకమని విశ్వసించుట. వారలు సద్భావప్రేతులని జెప్పటకు వేరొందు నిదర్శనమేమి గావలయు?”

ప్రభుత్వ విమర్శకులు స్వలాభాపేక్షితయు, “చిత్రము మహాప్రభా” యను నామమాత్ర రాజభక్తులకంటె విశ్వాసపాత్రులు.

తురుష్కపాఠశిక, మొరాకో, రాజ్యములతోడి సంబంధములలో ఇంగ్లాండుదేశము, భారతీయ మహమ్మదీయుల యభిప్రాయముల గౌరవించినను గౌరవింపకున్నను, మొన్నటి మహాసంగ్రామమున తురుష్కల ప్రవర్తనమునుగూర్చి సార్వభౌమని యమాత్యులు నుడివిన నడులు, సమంజసమైనను గాకపోయినను, పరస్పరవిరుద్ధము లైనను గాకున్నను ఆస్తియారాజ్యము బాన్సియా హెడ్జింగ్ విసా రాష్ట్రములలోను, యిటాలియా రాజ్యము బ్రిటానియా రాష్ట్రములలోను, సంధిసూత్రముల మంట గాన్పితరీ యాంగ్లేయులచగ్గలు సంకూత్రములు పరమపవిత్రములని వాదించిన ప్రకటనలకు విరుద్ధములైనను గాకపోయినను; బ్రిటానియా రాష్ట్రముల, స్వస్థపాన మొనర్చు పసి గ్రుడ్డులను, నిస్సహాయులగు యబలాంతతులను, వృధాప్రాయున నడువ నేరక మంచమున బడియుండు ముదునలి జనబలను, హత్యల గావించిన యదంతమును వినిన, వారల యంతరాత్మల జేదన, జనించినను జనింపకున్నను; యేక సామ్రాజ్యముననే కలస రాజ్య పాలకులు శ్వేతేతరులగు, సోదరబోధులైన నెరపు బరి పాలనము, సరసమైనను గాకపోయినను; తల్లిరాజ్యము తన యధికార మంతయు వినియోగించి, కలసరాజ్యాధికారులు గావించు దుర్జయంబు వారిచినను, వారింపజాలక “నే నేమి యుజేయజాలనని, గాల్గజాచినను;” మళ్లీ బాధ్యతల క్రమవిభాగముకొరకును, తమ రాజ్యపు భావిదశను చామే నిర్ణయించుకొను స్వాతంత్ర్యముకొరకును భారతీయు లొనర్చు ఆందోళనమును, భారతీయ నిరంకుశ ప్రభుత్వము స్నేహభావముతో వీక్షించినను అనూయగ్రహభాగములతో వీక్షించినను; వంగదేశ విభజనాంధోళన సందర్భమున వారల రాజభక్తికి దగిగట్టు వారల గౌరవించినను, వారల స్వామిభక్తిని దృఢీకారభావముతో ద్రోసిపుచ్చినను, వారల పుణ్యక్షేత్రముల పవిత్రతయు, వారల పూజ్యతయు, ఎల్లెడల గౌరవించినను, గౌరవింపక, బ్రతిష్ఠాపితాచమును, సంత్వ ప్రిచేయుట, కప్పడప్పుడు బలిపెట్టినను; యాసందర్భము లెన్నియు బరికింపకయే, మన ప్రకృత స్థితిని బరికించి, భారతజాతీయ వికాసమునకు ఆంగ్లేయరాజ్య శత్రుణు మానశ్యమని దలంచి స్వాతంత్ర్యార్థిలాభులనలె మేమాంగ్లేయరాజ్యమునకు హృదయపూర్వకముగ, రాజభక్తిచరా యణులమై మెలంగెదము. ఆంగ్లరాజ్యము; జర్మను, రాష్ట్రీ నావికాదళమును భస్మీభూత మొనర్చి యైరోపాఖండమునకు సర్వరాజ్యాధికారమును బట్టముకొనినను; అట్లుగాక, తద్రాజ్యముయొక్క (ఆంగ్ల) బ్రహ్మాండ నావికాదళమంతయు, ఉత్తర సముద్రములో మునిగి నలుమాయమై పోయినను, (బ్రిటీ) లండను నగరము మట్టడించుచు తద్రాజ్య (ఆంగ్ల) వైస్రంబులన్నియు తీవ్రమైనను, మేము చలంపక విశ్వాసపాత్రులమై యిట్లే మెలంగెదము. ఇంగ్లాండురాజ్యమునకు మాయవసరము లేకపోయినను, నారాజ్యములో మా కనసముగలరు. రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో భాగించును గాక, పని ప్రతీతి ను విశ్వసించుచు, కాంతి ప్రబలియున్న కాలమున భారతవర్షమునందలి నిరంకుశరాజ్యాధి

కార వర్గముతో వివాదమునకు గడంగితిమి. యుద్ధసమయమున అంతకలము సమసిపోవలయును. వివాదము లంతరింపవలయును. “అనాలోచితము;” మాకడనే శూన్యమగు సమరోత్సాహము నితరులలో జనింప జేయజాలకపోయినను మేమును, మాను వశవర్తు లగువారును సంబంధించినంతవరకును, పాలకులు భయముచేర్చు శత్రువులైన వైద్యులైన వైద్యము గరపెదము రాష్ట్రీక పురుషుల మండలాధికారులను, అటుండనిండు. పారసంతోభమ సంపదలినయెడ తృప్తరక్షకభటులకైన తోడ్పడి వారి కశతలమై మెలంగెదము. ఇంతకంటె వధిశముగ జెప్పజాలము. తక్కువ యొత్తుకొనజాలము. ఇయ్యదియే మా సిద్ధాంతము. దీని నెన్నడను విడనాడజాలము.”

మిత్రులారా! కామ్రేడు పత్రికలోని నా దీర్ఘవ్యాస భాగములచే మిమ్ముల విసిగించియుండు. నా యుద్దేశము నెరింగెదలేని మీరు నన్ను దప్పక మన్నింతురు. ఎట్టి అన్యాయములకును, నిరంతర నిర్ణత్యములకును గురియైనను మేమెట్టి సహనమును బ్రదర్శించితిమో దెల్పుటకును భారతవర్షమున వనియించు మహమ్మదీయు లెట్టి సద్భావము గల్గిమెలంగిరో లోకమునకు జాటుటకును. యీ వ్యాసభాగము నిందు వివరించితిని.

టర్కీపట్ల భారతీయ మహమ్మదీయుల భావము

టర్కీ యుద్ధరంగమున ప్రవేశించుటకు పూర్వము, ప్రభుత్వ ప్రేరణలను నారిద్యారాన కీర్తికేషు లైన తలాట్ పాషా గారికి యుద్ధవశేషమును గూర్చి బహు భాగహృతతో నాలోచించి దిగవలయునని దాక్తరు అనార్గిగారిలో కలిసి నేను తంతి వార్తనవీరిని, లండను లైమ్సు మొదలగు పలుకుబడిగల పత్రికలయొక్క దుష్టములగు దెదరింపులచే టర్కీ యుద్ధమున ప్రవేశించుట తప్పనిసరి యగుననుమునకూడ “టర్కీయొక్క కర్తవ్యమును” గూర్చి నాచే వ్రాయబడినట్టియు, దీప్తమయినట్టియు, ఆంగ్లపత్రికా సంపాదకులచే మెచ్చుకొనబడి తమపత్రికలయందు నువనింపబడి నట్టియు, లైమ్సునందలి వ్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరమైనట్టియు, ‘కామ్రేడునందలి వ్యాసముచేత, హైందవ మహమ్మదీయులు తమ విశేషము ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయుట కెంతవరకు సిద్ధపడిరో తెల్లముకాగలదు. విపుల దీర్ఘ లోచనముచేసి తేల్చినట్టియు, ముసల్మానులకు తమ నిష్పిత తీర్మానముగా చేసికొనుడని సలహానిచ్చినట్టియు నావ్యాసమునందలి యభిప్రాయముల నిందు బొందుపరచుచున్నాను:—

“నిజమైన దేశభక్తు లందరును, ముసల్మన్ కధికారవర్గముతో తమరు సల్పు నాందోళనాధ్యాయమును కట్టిపెట్టి వాని కయిపున కిప్పటిలో దృష్టిని మరల్చుచారు. మనముభవించు నిబ్బందులును, మనము కోరుచున్న సంస్కరణములును నెట్టివైనను యంతకంటె తగిన సమయముకొరకై వేచియుండగలవు.

“మన సమస్త కొరింకలును తీర్చబడినను అనగా, మనము కోరు ముతులకు సమ్యతించుచు మనకు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ మొసంగబడినను, పత్రికాకాసనము రద్దవేయబడినను యంతయే— సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లొసంగబడినను, నిప్పు డిట్టి విషయములకు తరుణముకాదని ప్రభుత్వము వారి యెడల సత్పతక నివేదించి యట్టి సంస్కరణముల నిచ్చి పుచ్చుకొనుటకు తగినకాలము. మనము రష్యాదేశమునందలి పోలలపంటి వారముకాము! మనకు లంచము పెట్టనవసరములే!!”

‘మార్షింగుపోడు’యొక్క కలకత్తా విశేషివంటివానికి నిట్టి యుద్దేశ్యము సమంజసముగా నే గన్పట్టెను. అయినను, యీ వ్యాసమును వ్రాసినందులకే నా ‘కామ్రేడు’ పత్రికా ముద్రాకాలయొక్క ధరావతును కోల్పోవుటయు, తత్ఫలితముగ నా పత్రిక నావీచేయుటయు తటస్థించుట చిత్రము!! అట్టి సందర్భముననే యింగ్లాండునందలి ప్రసిద్ధవారపత్రికలలో నొకటి యగు ‘న్యూసేటు’యొక్క పత్రిక “భారతదేశమున రాజభక్తిని ప్రోత్సహించుట” యను పరిహాసగర్భితమగు కీర్తికతో వ్రాసిన ప్రధాన వ్యాసమున యిండియా ప్రభుత్వమును తీవ్రముగ ఖండించెను. టర్కీతో యుద్ధము సాక్షాత్తుగ సంభవించింపుడు, భారతీయవార్తాప్రచురణ సంఘముయొక్కయు, యాటుయొక్కయు, ప్రతినిధి యొక్క ధిల్లీలో నాతో సంభాషించి, తరువాత మరియొకమారు కలసినపుడు రాజప్రతినిధియును సంభాషణము నాపత్రికలలో ప్రచురించుటకు పూర్వమే చదివి యానందించినని నాతో చెప్పెను. టర్కీతో నింగ్లాండునకు యుద్ధము తటస్థించినను, భారతీయమహమ్మదీయుల రాజభక్తి నిలిచియే యుండునని నేను వెనుక పత్రికలో వ్రాసియుంటిని. ఇప్పుడుకూడ నా విశ్వాసము గట్టిగ నిల్చియున్నదని సంభాషణమునందు తెల్పితిని. భారతదేశముయొక్క కాంతిని కాపాడుటకుగాను, ఆత్మలను భగవద్దర్శణము చేయుటకు యుద్ధమును మార్తెము ప్రభుత్వమునకు సాయము చేయవలయునని నేను ముసల్మానులను కోరి

తిని. పరస్పరము పోట్లాడుకొను దంపతుల సంతానముయొక్క సిద్ధితో వారిసిద్ధిని పోల్చితిని.

“తల్లిదండ్రులలో న్యాయాన్యాయము లెన్నరి తెనను, యెల్లప్పుడు దానివలన నిబ్బందిచ్చుచది సంతానమునకే కదా.”

మహమ్మదీయుల “రాజభక్తియొక్క” పరిమితి

ఈ సంభాషణమునందును, ‘కామ్రేడు’ పత్రిక యంతరించక పూర్వము వ్రాయబడిన యంత్యవ్యాసమునందును కూడ, బ్రిటనుచేతను తన్నితులచేతను, మహమ్మదీయమతమును గూర్చియు, తత్పవిత్రక్షేత్రముల గూర్చియు చేయబడిన పవిత్రవాదానమునై, ముసల్మానులు సంపూర్ణ శిశ్వాసము కలిగియున్నారని గట్టిగ చెప్పితిని. ఆలేబియాదేశమునై దండెత్తకూడ దనియు, పవిత్రక్షేత్రములనై స్వతంత్రమహమ్మదీయరాజ్యము యొక్క యధికారమున కెట్టిభంగమును కలుగకూడదనియు నేను నొక్కివక్కాణించితిని. మతరాజభక్తులలో వారి రాజభక్తియే మాకు కావలయును కాని, వారిమత మెట్లైనను మాకు జోక్యములేదని, మన మహమ్మదీయేతర ప్రభుత్వమువారి రభిప్రాయమే పడనియో, భారతీయముసల్మానుల యామాత్రపుకొల్పల నైనను పాటింపవలదా? ప్రతివాడును యేవిషయముల రాజభక్తు లొబడవలయునో, యేవిషయముల దైవాభక్తు లొబడవలయునో తెలిసి ప్రవర్తించవలయునను క్రీస్తు వాఙ్మలను తప్పక భారతీయము సల్మానులు నిర్వర్తింతురని చెప్పి నాసంభాషణమును పూర్తిచేసితిని. వార్తాపరిక్షాధికారి తనమతమునం దాసక్తిగల క్రైస్తవుడయ్యు, మిగిలిన వార్త సంతయు నున్నది యున్నట్లుంచి, యేసుక్రీస్తువాఙ్మ గల భాగమును మాత్రమే కొట్టివేసెనని, యాసంభాషణమును వ్రాసికొనిన ప్రసిద్ధపత్రికాప్రతినిధి నాకు తెలియజేసెను. దూరదర్శి యగు నాయధికారి మతముకంటె రాజ్యాంగమే ప్రధానమని తలంచెగాన, రాజునెడల కర్తవ్యమును వారికి తెలిపినయెడల, వారికి మతముపట్ల చూపవలసిన కర్తవ్య మెక్కడ జ్ఞప్తికి వచ్చునోయని భయపడెను కాబోలు!

ముస్లిముమత తృణీకారము;

వారి మార్కులయెడ నిరసనము

అచిరకాలమున నే నేను చెప్పినట్లు జరిగెను. మనయెడల వారిచే చూపబడిన కృతఘ్నతయొక్క చరిత్రము కేవలము మొన్న మొన్నటి దగుటచే దానిని విపులముగ తెల్పుట యనావశ్యకము. యుద్ధకాలమున ఖాలీఫానైనను, మతశత్రుకొరకై పోరాడువారి నైనను యుద్ధము చేయుచున్న మనప్రభుత్వమునకు, తమ మతధర్మములకు విరుద్ధమైననుకూడ, భారతీయ మహమ్మదీయులు సాయముచేయవలసినట్లెను. సీరియా, పాలెస్తినా, మెసపొటేమియా, భాగములు గాగల ‘జెజిరతు’ అహ్మదీదేశము, తమ మతధర్మానుసారముగ నెన్నడును మహమ్మదీయేతర పాలనమునం దుండునట్లొప్పుకొనకుండుట విధియైనను, బ్రిటనుచేతను తన్నితులచేతను నది యాక్రమింపబడి, వారి మతకర్తయొక్క యంత్యాగ్నావిరుద్ధముగ నిప్పటికిని విదేశీయ పాలనముననే యున్నది. మతకర్తయొక్క సంకీర్ణమును మహమ్మదీయపవిత్రక్షేత్రము లపహరింపబడెను. ఆక్షేత్రములు కేవల భవనములవలె చిన్నవికావు. విశాలదేశ భాగములు. ఖాలీఫాయే వానికి ధర్మానుసారముగ పాలనకర్త. వానిలో నత్యంత పవిత్రములగు మెక్కా, మెదీనా, జెమాసలము మూడు పవిత్రనగరము లిమిడియున్నవి. ఈనాటికి వాని నాక్రమించి పాలించి కాపాడు నవకాళము ఖాలీఫాగారికి కలుగకపోయెను. ఖాలీఫాగారి రాజ్యము విచ్చిన్నము చేయుటయు, విమతరాజ్యముల యొత్తిడిచే, టర్కీని తనస్వమతమును రక్షించుకొనజాల సంత బలహీనము చేయుటయు, తమ విస్మృతధర్మములని మిత్రమండలిలోని రాజ్యములన్నియు గొంతెత్తి చెప్పిరి. అట్లనిన కోరికనవారిలో తుదివరకు బొత్తుగ నిర్దయతో వానించి నదొక్క బ్రిటనుదేశమే?

రాజధర్మములకును శాంతిధర్మములకునుకూడ విరుద్ధమగు తాత్కాలికసంధి యొనర్చువాతకూడ వైనచెప్పిన నిరంకుశ విధానము ననుబట్టికి తెచ్చుటలో గ్రీసుదేశ మింగ్లాండుచే నియమింపబడినప్రతినిధి యయ్యెను. లాసెనెసంధిలో యిస్మతు సాసాగారికి మిత్రమండలివారి రండునుకూడ విప్పుముల గల్పించినను యీ వివాదకరమగు చరిత్రయొక్క తుదివిధును ఘోషముస్తఫా కమాల్ సాసాగారి కింగ్లాండ్ ముఖ్యప్రతినిధి. మహమ్మదీయేతరులచే బలవంతముగ నాక్రమింపబడినట్టియు పరిపాలింపబడుచున్నట్టియు శత్రుమండలి మహమ్మదీయులకు స్వయంస్థి యాధికారమును నిరాకరించుట మొదలగు పరోక్షసాధనములచేకూడ మహమ్మదీయప్రజలను రాజ్యములను కక్షింప

పాట్లు, దీని 28:— భావోపద్యం సజ్జను
 మహావ్యక్తుని శ్రీద్వీక, బాబు గణేశ దత్తుని గారు ముఖ్యము
 అగా నిశ్చయపండితుని, వీరూపతి స్వా ప్రభుత్వం కర్మరు (వకీ
 టింగు).

బా ర్ యా దు లో దౌ ర న్య రా హిత్య సత్యా గ్ర వా ము

ఎవరో కొందరు బండి నటకాయించి రని పట్టణ మంతయు
వశ్యాత్వాపమును జూపుటకు జోరబడుచు వడి ఉండటం

జి పులు సాగుచునేయున్నవి

గ్రామనాకరాలు సహాయనిరాకరణము నవలంబించుట

మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి

బార్ యాదు, డిశంబరు 24:—ఒక చిన్న జన
సంఘ మొకటి ప్రభుత్వమువారు జపు చేయు
సామాను గొని తెచ్చుటకు ఆద్యుక్తల గ్రామ
మునకు బోవుచున్న బండిని ఆటకాయించింద
లకు తమ సంతాపమును జూపుచు వశ్యాత్వాప
ముగ పట్టణవాసు లందరును వందలకొలది ఉప
వాసము పడియుండిరి.

ప్రజలకు దౌరన్యభావములు లేకుండ మొద
లంట జంపివేయుటకు ఆదివారమురాత్రి ప్రజలంద
రును ఉపవాసము చేయవలెనని ఆ వివేకు
లగు యువకు లెవరో తెలియక జేసిన తప్పునకు
వశ్యాత్వాపమును జూపవలె ననియు నాయకులు
ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు ప్రజల ఆస్తిని సామానును
జపుచేయుచునే యున్నారు. ప్రజలు చీచు కుట్టి
వట్టులైన కలవరపడక తమకనులను జూచుకొను
చున్నారు.

బార్ యాదు, డిశంబరు 24:—ఇదివరలో నేను జెప్ప
వలయు బార్ యాదు సత్యాగ్రహము జపులు చిరముగ నున్నవి.
జపులు పూర్తిగ జరుగుచున్నవి. నడుమ వెట్టెలను బంపక
ముగ ప్రద్యోగి జపుచేయు అధికారమును ఆపుజేయుటకు
ధీమంతులు సాధ్యముల నయ్యుచున్నారు. ఇదివరలో ఒక
నగరువెట్టెలో కృత్రిమకాణములను వెట్టి నగరము పరిశ్రమ
గూడ దానిలోనే యుండిరియు ఆ ప్రదేశలో ప్రజలందరును
తలవన్నున దౌరన్యరాహిత్యముతో నిరాకరింపవలెనని
ఉద్బోధన చేయబడెననియు జెప్పియుంటిని. మరులకరారుకు
పాజుదారుడును దుకాణదారుడు తమకు తగినట్లు అనుకొని
ఇంకను మరికొన్ని నగరు వెట్టెలను వీరు ప్రద్యోగ గొట్టించి
చాల వివిధమైన కరకులను నుగించియుండెడివారు. బోగ్రా
గ్రామస్థులు ప్రద్యోగియాల వర్తకలలో అందరికంటె ఎక్కువ
సంతృప్తిగ గలవారు. అట్టి కృత్రిమకాణములను వెట్టెలలో
జపు అధికారము నిమిత్తము చిరు వెద్దగొట్ట వారివెట్టిరిని
రహస్యముగ జెప్పెను. ఇంకొకరు ఇద్దరును ధరించు హిందు
వుడు మహమ్మదీయులు ఆజపుచేయు ఉద్బోధన నిమిత్తము
తనవెట్టెలో నుంచెను. పాక మాయాదోగము ఎక్కడకు
పోయినను వ్యర్థమైయు లుచున్నారని. కాని కొంతమంది
తొందరపడక సత్యాగ్రహముతోడనే నిరర్థకముగ నున్నచున్నారు.

ఒక శాసనసభ్యుని అద్దమును వేలము వేయుట
గొప్ప గూడ ఏలము జరిగెను. కయరాజా ప్రత్యక్షత ధన
భాగము పట్టుకొని స్వరాజ్యవాది. ఇతని ఆస్తినిగూడ వేలము
జేసిరి. ఇతని యింటిలో వెద్ద అద్దమును జపుజేసిరి. పోలీసువారి
కీడుకలసిన పన్నును సత్యాగ్రహము పనిని మెచ్చుకొని తిరడు
సత్యాగ్రహసంఘానికి కొనిరి.

కప్పవరిసితులు

ఉద్బోధకులకు చాల కష్టపరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. ప్రజ
లందరును సత్యాగ్రహముతో ఆసక్తిపరులై యున్నారు. సత్యా
గ్రహభావమును పూర్తిగ గ్రహించిరి. చాలవరకు గ్రామనాక
రముల అవ్యాధులు తలపన్నును వరములనుగూడ తమ ధీ
మంతుల తంతమాత్రము తొడ్డదే జాలమని కచ్చిరముగ తెలిసె
ను. ముగింపు ఉద్బోధనమును మానుకొనిరి. గ్రామనాకర
ము ఆతిసాధువులని పేరుగొంది. కడు నెమ్మదైన బార్ యాదు
ప్రతినిధి గారు. అట్టియెడల నేను వీరు చూపుచున్న త్యాగము
ఆశ్చర్యమును కలుగజేసిన మాదు. కాని ఈ కాలమున వశ్య
ము ఇచ్చుని బోజులను, సత్యాగ్రహ కాలమున ఎంతయో
జింత గలదు. ఆ విధిలో పాటు ఇది యింకొక ఉపాధిని

గ్రామనాకరము కనులను మానుకొనుటయే గాదు. సహాయమును
జేయజనుటయే గాదు. అకరాధపు పోలీసువారు గూడ
(త్యాగినిజేతు) తమ వనలందు అసత్యాగ్రహమును జూపు
చున్నారు. కనివారముగా దీపట్టుచు ఒక సంగతి జరిగినది
జపుచేయు అధికారము ఒక వెద్ద ఇద్దరికిదేవెను బట్టుకొనిరి.
ప్రత్యేకముగ జపుసామానులను గొంపోవుట యింట్లో ఎవరను
బండ్లు గట్టనిరాకరింతుటచే జపుకట్టెట్లతో ఒక బండిని గొంపో.
యి. అందరిలో తొలిదెను జెట్టుకు ఇద్దరుపోలీసువారి వాళ్లు
పించిరి. పోలీసువారు అధికారమును వెకజేసిరి జెట్టి ఆస్థల
మును విడిచివెట్టిపోయిరి. ఇంకొకరుకట్టెగి కచ్చి స్వయముగ ఆ
పిందెను కట్టుచుపోవుటకు ఆ విధి అచటనే యుండెను.
వేలముజేసి సామానును గొంపోవుటకు తీసువచ్చిన మోటారు
బండికి సంఖ్య లేదు. లైసెన్సు లేనివారిచే నడిపివలెను. ఈ
క్రొత్తమనిషి మోటారు బండిని నడిపించుట తెలియక పోవుట
కుకట్టె క్రొత్తమునలను సంతాప జెట్టెలవలెనని తొందరగ
నజువునచేసెను. కచ్చి కిల్లలకు గాయములను కలుగజేసెను.
అండ్లు దొరకపోవుటచేసెను బండ్లు కట్టెను నిరాకరింతుట
చేసెను జపుచేయుచు సామానులను పోలీసు కచ్చి పడి
యున్నదని తెలియజెప్పెను. బండ్లు దొరికినను వాటిని తొల
వారు తేరట. బార్ యాదులో ఉపవాసము

ఒక దూరజేయుచు అధికారు లొక బండిని కొని జపు
చేసిన సామానును గొంపోవుటకు, వీరు, అను గ్రామమునకు బం
పబడెను. కొందరు ఉత్సాహపరులను, యువక లను విద్యార్థిం
ము నెరుగనివారు కొందరు ఇది తెలియుటతోడనే బోయి
బండి కాదని జెప్పివేసి బండ్లవాండ్లకు బండ్లు తోలవలెననిచ్చెను.
ఈసంగతి తమకును సత్యాగ్రహ ఆశ్చర్యమునకు తెలిసెను.
జూచా న లా లు పూ ద్యా గా రి ని ఆ ప్ర దేశ
చునకు బోయి ఆసంపును చెవరగొట్టి ఇకనుండు అట్టిపనుల జేయ
కుదని హెచ్చరించి రమ్మని ఆశ్చర్యభావము పంపిరి. బండి
వాడు పోవుకొద్దను అడ్డుపడరానని చెప్పవలెననిరి. ఈసంగతి
తెలిసి దర్బారు పాపాలు గారి కలవరము బండ్లు జేరిన. యి
టా అంకుని పిలిపించిరి. ఈసంగతి స్వయంకొరెయే అయినను
మగల ఎప్పుడైన ప్రజలు ఇట్టికారము ముగింపు దుర్మరణముతో
ప్రవర్తించెదరేమో యని దర్బారు పాపాలుగాని భయపడిరి.
గొప్పపధిజేసి ఆసంకుండు దర్బారు పాపాలుగాని ప్రజలు
కాంతిస్వరూపులై దౌరన్యరాహిత్యమును నుండవలెనని మనసు
కరుణలముల చెప్పిరి. దర్బారు గోపాలుదాసుగాని ఆపట్టణము,
తాలూకాలో, అన్న ఎంతభయభక్తులు ఎన్నో ఎటిగిని వారికి
జేరాయిగా రిట్లు మ. నుగరకులము బోధించివును ఎలిగిన
మార్పును తెలిసికొనగలను. ఆయన ఈ ప్రకారము మాట్లాడి
నపుడు కంటు రిడిజెట్టనివారు లేరు.

కట్టెలము పట్టు, పోద్యా, నేను, యెప్పుడు నేకములను
మిగ్రామమునకు మిగిలియు పాటుబడుటకు వచ్చివారము.
మేము మిగిలియు పనిచేయవలెదరా లే. మాట్లాడుట గట్టు
కాని మిగిలియున్నదనునకు తగిని యోగ్యతాప్రము నిచ్చి
తాము నెదరా? నేనుజరిగినసంగతి చాలముఖ్యమైన దనియు,
చాలప్రమాదమొకదనియు వాడు తెలియను. ఈసత్యాగ్రహమునకు
బాధ్యుడే నని వాడు కర్మనరము ఎటుసానుచున్నతో గ్రహించ
వలెను. మిగి ఆత్మగ్రహముతో కాంతిముగ దౌరన్యరాహిత్య
ముగ నన్ను ఆకాలముమిగిలినది పనిచేసెను. మిగిలినాధ్యు
కు పనిచేసెను. ప్రభుత్వమువారివలె మిగిలినాధ్యులయిన పాప
పాపిజ్యులారము నేటినుండి 48 గంటలు నేను ఉపవాసము
జేయచున్నాను. మిగి యుద్ధయజ్ఞములను దౌరన్యరాహి
త్యము అననమును నిర్దించుటా కంతును వాలో పాటు లేవు
ఉపవాసము జేయవలెనని కొనుచున్నాను. నేను ఈ ఉత్తర
మును (వాయుమండలంపై) రమ్మ, ప్రజలందరును యింట్లో
ఉపవాసము జేయుచున్నారని తెలిపినది. జపులు జరుగునపుడు
మున జనులు గుంపులుగ జేరినదని ప్రజలకు గోపాలాను జేర
లుగారును, జూచానలలో పాంధ్యాగానిను. గంభీరపద్యము
యెసరిరి.

గ్రామములనుండివచ్చుచున్న సమాచారము
ను జూత చాల ప్రాత్యహారముగ నున్నది అధికారులు

అంతరంగివారిని గూడ వదిలివెట్టక వారి ఆస్తినిగూడ జపుజేసిరి.
తంతుగ దీనిలలో రాతిరెప్పలను బట్టుకొనిపోయిరి. మం
దలకరగ్రామానిగూడ ఇది కష్టపుతోజులే. కనివారమునాడు
వైసజేసిన గుడిసెలలో జపుజేసిన సామానును ఇచ్చివేయవలె
నని లైసెన్సువర్తకచరకును కర్మ గానిని(కలకరును) కొనుటచే
కనివారముగా దా గాయమునతోయి ఆసామానును ఇచ్చించెను.
'సమానుల'నుండి గొంపోయిన సామానును ఇచ్చివేసిరి. ఈక్రింది
సంభావనము మందలకరగ్రామానిని గ్రామములకును జరిగెను.

మందలకరగ్రామా:—వీడలను, నిన్ను జాతులను తొందర
జెట్టులంపు వాడు లేడు.

గ్రామముడు:—అయితే 'ధాకాలా' 'వగారి' ఇండ్లలో
జపు జరుగదక్కరా లేనా?

మందలకరగ్రామా:—నేను వానిసంకను స్వప్నముగ జెప్ప
జాలను. నిన్ను జాతులను పురికొల్పినవాడు మిగి. అందుచేతనే
వారు ఇతే సమయ మని బండిపోటులను గానించుచున్నారు.

గ్రామముడు:—నేనుండి అదినిజనుగాని బండిపోటులను
గూర్చి మాకేమియు తెలియదు. అందుచే నేను మేమియో మిగి
వెప్పక వామంటియని ఆకరాదు. పోలీసువారికి తెలియజేసిన
వారి పాజుమును గొనబడెను. ఈ ప్రకారము మందలకరగ్రామా
వదిలిపోవుకంటె ఉధయలకు సంభావనము జరిగెను.

విద్యుత్ భటులు

గుజరాతు జేకము అన్ని కడకములనుండి విద్యుత్ భటులు
కచ్చి స్వార్థత్యాగముల పట్టుదలతో పనిజేయుచున్నారు. ఇదెం
తయు ఆశ్చర్యకరము. ఇదియే బార్ యాదు సత్యాగ్రహాద్యు
లైచిత్తము. కాని గను పూర్తి అయిన వెంటనే ఇంకను
విద్యుత్ భటులు వాడుకులు ఇవటకు వచ్చెదరు. ఈమట్టుకట్ట
ల గ్రామములనుండి కచ్చుచున్న విద్యుత్ భటులు లెందరో వాడు
ట్టును ప్రచారము జేయుచున్నారు. వీరు తమ కాంతిస్వార్థము
జేసిన నిరాదరణముచేతను గ్రామములందరకు తలలో నాణ్యగ
నున్నారు. వాగ్ధూత సత్యాగ్రహాద్యులములో పాల్గొన్న
వా లే చాల వ ర కి చ ట ప ని చే యు చు న్నారు.
వాడు వెలసాలయందు అనుభవించిన క్రురకము కాంతియు ఇవట
వారికి ఉపకరించుచున్నది. ఇందులో చాలవరకు గొప్ప విద్యా
ధికులు ఇందులో చాలవరకు బాబులు విశ్వవిద్యాలయములో
ఉత్తమ తైవ పట్టభద్రు (వి. ఏ. ఎం. ఏ) అన్నారు. ఇట్టివరకు
నియులు గ్రామములందు పనిచేయుటచే గుఱువుగూడ మంచి
మోక్షమునకు వచ్చెను. రాను గ్రామములో పనిచేయుచున్న రాని
సంకురు అను వారిని గొప్పనేరను గూర్చి జేరాయిగాని వాలో
జెప్పిరి. రాన్ ఆమట్టుప్రక్కల గ్రామములు నేనులకు
ప్రసిద్ధిగాంచిరి. ఇట్లు కిలలజెట్టులు, నరహత్యకు జేయుట
ఇవట పరిపాటి అంతున్నను, అట్టి తొడవలందరిని తనవంకరా
వడక కరు గారు తిప్పకొని ఇక కొన్ని వారములలో ఈ గ్రామ
ములను ఎవరు నేరములను గాని, నేరములను జేయుటకును మర
కములను గాని మాపుమా వెదరు. వాగ్ధూతలో కీడుకు లైకలజ్ఞా
భాయి లక్ష్మీదాసుగాని సత్యాగ్రహాట్టభద్రుడు. చర తాడు
విద్యాప ధిముగ సభ్యుడుగ నున్నారు. గాంధీ గారి యుద్ధయము
పిరి అకర్షించెను. ఇవట ఆయన సత్యాగ్రహ యుద్ధయమును
జరిపి చుటకు కావ్యద్యు, నియమింపబడిరి. ఆయన రాత్రిములు పని
చేయుచున్నార విద్యుత్ భటులకు వలకును పురమాములను
వలకుజెప్పి చేయించుటకు, అప్పుచేయబడిన కాగిరముల కప్పుల
ను విడిచివేయుటకు కరవరిమును తియారచేయుటకు తీరక
లే చేయుచున్నారు. బొంబయి వాజిస్థ్య కాకాలముందు జను
పురుషులెవరయిగాని ధార్మిక కాంగెస్ కార్మద్యు ఈతడు
చదువుకు మానివేసి గ్రామపాపజడకులనుతరగియోర్పాటులను
చేయదొడంగెను. బార్ యాదులో ఏ సభ జరిగినను
ఎ చ ట జ రి గ న న క ర భా యి గా రు లేనిచే ఆయన
మధుర వాక్కు వివరి జే జ రు గు. తరువాత మిగ
నుండియు ఎరిగిన గావాళాయి ముఖాయిగాని దక్షిణ ఆఫ్రి
కాలో మహాత్మా గాంధీగారిలో పని చేసినవారున్నారు.

ప్రభుత్వము అంక్షావులో వచ్చుచున్నాడు, మ కొలాలు చతు
ర్యాలు, దున్నులాయి, పట్టుకాదున్నారు. వీరు తమ సొంత
పనులనుగూర్చి ఒక్కనిమిడునుగూడ ఆలోచించుట లేదు. (పా
రికాలమునే లేద మహాత్మాగాంధీ గారి కిచ్చుచుకుంటులకు బాడి
భవభాధనములను తెచ్చుకొని పనిచే జుప్రారంభించెదరు. బర్మా
దు స్వరాజ్యాశ్రమము కిచ్చుతే ఆశ్చర్యమునకు నకలనిజెప్పరకు.
ఇచ్చు మహాత్మాజీ వనించుటకు ఎంతయు సంతసించును.
ఈ విద్యుత్ భటులపని తలపన్నునీయమావదని ప్రజలతో
జెప్పబడెను గాదు. వీరు ఖద్దర ఇండ్లకు బోయి విక్రయించు
చున్నారు. ఉపాధ్యాయులుగ పనిజేయుచున్నారు ప్రచారము
గ నున్నారు. అస్పృశ్యతా నివారణమునకు ప్రయత్నించు
చున్నారు. వందాయితికొరకు అభ్యుత్థులుగ నున్నారు. ఈ
విద్యుత్ భటుల ప్రచారముచే ఇవట నేరములు తగిలినని
ప్రభుత్వమువారి తేఖెలకలక తెలియను. ఖద్దరు విస్తారము విక్రయ
కునున్నది. దీనివలము రేయిలకలు ఖద్దరును అన్ని ప్రదేశ
కములందు తక్షణము సప్తముచేయుచుటకు గోపాలాన జేర
యిగాని ఆలోచించుచున్నారు. మరల నేను వాయుతేఖెయం
డు గ్రామపాలనమును గూర్చియు సత్యాగ్రహమును గూర్చియు తె
లిపివేసెదను. (బొంబయి గ్రామికలు)

కాకినాడ దేశీయ మహాసభ

విషయ నిర్ధారణ సంఘ, మహాసభా సమావేశములు

కాంగ్రెసు నిర్ధారణ మునందు మార్పుపై చర్చ

జాతీయ ఒడంబడికపై చర్చ

బెంగాలు ఒడంబడికను తీర్మానమునందే తీసివేయుట

నిన్న కాంగ్రెసు విషయ నిర్ధారణ సంఘమునందు మూడు గంటలసేపు జాతీయ ఒడంబడిక అవసరమనియు, గూర్చి చర్చ జరిపబడి తుదకు జాతీయ ఒడంబడికను, బెంగాలు ఒడంబడికను ఢిల్లీలో నియమించిన కమిటీకి పంపి, ప్రజావిమర్శకు మోతదవ మార్చి 31 వ తేదీనాటికి అఖిలభారతసంఘమునకు నివేదికను బంపవలెనని తీర్మానింపబడెను.

కాంగ్రెసు మహాసభయందు బెంగాలు ఒడంబడిక, తీర్మానమునందే తీసివేయబడెను.

మహాసభలో శ్రీమాన్ కస్తూరిరంగయ్యంగారియొక్కయు, అన్నీ కుమారదత్తుయొక్కయు, వారి నేతనారాయణసింగుగారియొక్కయు, పి. యన్. బ్రాహ్మణగారి యొక్కయు మరణములకు సమాశ్వాసక తీర్మానములు గావించబడెను.

కాంగ్రెసు విషయనిర్ధారణసంఘము

కాంగ్రెసు నిర్ధారణమునందు మార్పు

కాకినాడ గాంధీనగరము, డిసెంబరు 29:—

కాంగ్రెసు విషయనిర్ధారణ సంఘమునందు మరల, కాంగ్రెసు నిర్ధారణమును సంస్కరించి టైల్ ఏర్పడిన కమిటీ నివేదిక మునందలి మార్పులను గూర్చి విచారించబడెను. ప్రతినిధుల సంఖ్యానిర్ణయము గూర్చి, వారి యొక్క విధానము గూర్చియు మాట్లాడుక చర్చ జరిగెను. అత్యుంది యెన్నికదారులకు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున ప్రతినిధుల సంఖ్య యిప్పుడున్న ఆరువేల నుండి మూడువేలకు తగ్గించవలెనని కమిటీవారు సూచించిరి.

విశేషభాయి టేటెగారు సవరణ కోరిక వారి నుపపాదించుచు, 50 వేల మంది నియోజకవర్గాల కి నీనము 4 వందలకుండి కాంగ్రెసు కర్మకర్తలైన యందు రెండు, పీఠ బిల్లు ప్రతినిధి సంపత్ నియోజకవర్గాల కియు ఆరువేల వందలకుండి కర్మకర్తలకు వగు కొలదిని ఒక్కొక్క ప్రతినిధి యొక్కవగు యందవలెననియు చెప్పిరి. చివరే యందులకు ఒక్కొక్క ప్రత్యేకమునకు నియమించిన ప్రతినిధుల సంఖ్య యొక్కవ గాకంద మౌఖికమునాడవలయును.

అనీగారు యావరణము అలవరచు యా యుపపాదన మునందలి రాష్ట్రములు కాంగ్రెసు కర్మకర్తలను యొక్కవవేయుటకు ప్రోత్సాహము గల్గిననియు, వెనుకబడి యున్నవారు కష్టపడుదుననియు చెప్పిరి.

కమిటీగారి ఉపపాదనములను కాంగ్రెసు నిర్ధారణము ధ్వంసమునకు కొట్టిగొడు చెప్పి, కమిటీగారు తమ విధ్వంసక చాకచక్యమును కావనకరణముందు మౌఖిక మోతయోగించిన చాలునని చెప్పిరి. (నవ్వు)

విషయరాఘవాచారిగారు, రాజగోపాలాచారిగారును యీ ఉపపాదనమును ప్రతిఘటించిరి. కొన్ని రాష్ట్రములు వెనుక నుంచి చాలావిధమున ప్రోత్సాహముగ కాంగ్రెసు కర్మకర్తలను ఒకటే తీరున నెక్కవజేసి, యొక్కవముడి ప్రతినిధులను కాంగ్రెసుకు పంపుటవలన, ముయొక రాష్ట్రమునందు యొప్పును ఒకటే తీరున పంచుకొన్నట్లు లేవనెడి కాంగ్రెసు కర్మకర్తలను రాష్ట్రమునకే నష్టము గల్గినని విషయరాఘవాచారిగారు సూచించిరి.

రాజగోపాలాచారిగారు ప్రసంగించుచు నీ యుపపాదించిన మార్పులను కాంగ్రెసుయొక్కరూపే మారుననియు, వారు బహుమానముల కితులముట తలపెట్టరాదనియు, కాంగ్రెసుకు సామాన్య నిర్ధారణముండి యొక్కవవేట్ల నవ్వుకు భంగవ్యక్తులను ఆది కావని నిర్ధారణకరములు నిర్దేశమును. దవలెనని తెల్పిరి. ప్రతినిధుల సంఖ్య గగము తగ్గించవలెనని కమిటీవారు గావించిన సూచననుగూడే ఆయన ప్రతిఘటించెను.

దీర్ఘచర్చ ముగిసిన అన్ని సంస్కరణములును కొట్టివేయబడి యిప్పుడున్నదిగానే యుండు డెను.

మహమ్మదలీగారంతట సభవారు గావించిన మందమునకు సభివృద్ధినిగూర్చి చెప్పుచు, ప్రతినిధుల సంఖ్యను తగ్గించునవ్వుకు వారికి బహుమానములతో కితులతో యొక్కవ వేయుట యుననియు నేడు కాంగ్రెసు బహిరంగసభయందు ప్రతినిధుల యొక్కవ వేయవలెనని సుంతుటకు ఆ విషయనిర్ధారణసభ వారు కొంతకార్యక్రమము గావించవలెనని గూడ విచారించవలెననియు సూచించిరి. (నవ్వు)

మృత నాయక సమాశ్వాసకము

అంతట కస్తూరిరంగ క్యంగారియొక్కయు మరల యితర నాయకుల యొక్కయు మరణమునకు సమాశ్వాసక తీర్మానము గావించబడెను.

జాతీయ ఒడంబడిక

అంతట డాక్టరు అన్నారీగారు జాతీయ ఒడంబడిక చిత్తునవేడికమును కమిటీకి సంప్రదించుమును అంగీకరించుచు తీర్మానములను సుపాదించిరి. వానిపై బహుమనోహరమును చర్చ జరిగెను. కమిటీ విచారించుటకు బెంగాలు ఒడంబడికను గూడ చేర్చుటను గూర్చిన సూచనపై తీవ్రప్రతిరోధము వచ్చెను.

“ఒడంబడిక, విచారణ సంఘములకు గాని అవసరసభలకుగాని అవసరము లేదు. ఇప్పుడు కావలసినది నిర్ధారణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటయే. ఈ ఒడంబడికలను కమిటీలను విధేయము ను మౌఖిక నెక్కువ జేయును. నిర్ధారణకార్యక్రమ విధాన మున్ననో ఆ విధేయములు లేకుండ జేయును. సాధ్య మైనంతవరకు విధేయములను తగ్గించుకొనవలయును” అని మహమ్మదలీగారు చెప్పిరి.

సంపూర్ణచర్చ

కాకినాడ, గాంధీనగరము, డిసెంబరు 29:— జాతీయ ఒడంబడికను గూర్చిన చర్చ చాల మనోహరము గ నుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు వెనుకబడి తీవ్రప్రతిరోధములు మూడే సమస్యయందు ములకుదురుకా యున్నట్లుండెను. ఎట్టకేలకు వెల్లువన కేమి సర్వసమాంతర్యము ఒకటి కుదిరెను.

జాతీయ ఒడంబడిక రాయకీయములకు దొకరుగ నుండి డాక్టరు అన్నారీగారు వచ్చున ప్రారంభించుచు ఈ క్రిందివిధముగ తీర్మానము నుపపాదించిరి:—

“స్వరాజ్యసాధనాపై భారతదేశములోని వివిధజాతులకును మైత్రీలేని సాధ్యము గాదనియు, ఈ వివిధజాతులకును స్వరాజ్యప్రభుత్వముగింద నుండు వాక్కులను వెల్లువట్టియు, అందఱును వారివారి మతవిశ్వాసారాధన, ప్రచార, విద్యా, సంఘసౌలభ్యములు పొందుటలు జేయునట్టియు జాతీయ ఒడంబడిక సంగీరింపవలెననియు, ఈ ఒడంబడిక విచారించుటకు ఢిల్లీ అత్యవసరమునాసభయందు నియమించబడిన కమిటీనివేడికమును, బెంగాలు రాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘము యొక్కచిత్తు ఒడంబడిక ప్రమాదమున, మున్నందు జేయుటకు విషయములను గూర్చి నిర్ధారణమును గూడవలెనని అంగీకరింప

యములను గూర్చి నిర్ధారణములను గూడవలెనని అంగీకరింపవలెనని కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయముననియు, ఈ ఒడంబడిక లేనిచే వాధారణ యంతవలెనో సామాన్య మౌఖికము నిర్మించుటను, వాని నువరించి అఖిల భారత రాష్ట్రము ఒడంబడికల నిర్మించుటలో సహాయము జేయుటకును, యీ క్రిందివారలను ఒకకమిటీ ఏర్పడి రాష్ట్రములలో కని జేయునవ్వుకు అచట ముగ్గురుకర్మకర్తలను జేర్చుకొని టకు వాక్కుగి, 1924 జనవరి అఖిల భారతజాతీయ ఒడంబడికయొక్క సంపూర్ణమును నివేదికను పంపవలెననియు కాంగ్రెసువారు తీర్మానించుచున్నార.” కమిటీ సభ్యులెవరనగా, పి. అర్. దాసు (అధ్యక్షుడు) మాలానా అబ్దుల్లా అజదు, మాలానా మోతలీ, లాలా లజపత్లాలు, పండిత వందనమోహన మాలవ్యా, టి. ప్రకాశంగారాయన, అన్నారీగారు (కన్వీనరు).

చతులు గారు

తీర్మానమునుగూర్చి కమిటీగారు మాటాడుచు కమిటీవారు రాష్ట్రము లన్నిటిను తిరిగి అభిప్రాయములన్నిటిని తెలిపి కొని, ఆయా రాష్ట్రముల కరీఫీకులకు దగిన విధానముల రాయకీయములకు తీర్మానములను గూడవారింపబడిన కర్మకర్తలము చాలవనియు జెప్పిరి. ఆవిషయము చావుబతుకులతో సంబంధించినది. వానిమీదనే స్వరాజ్య సంపాదనము ఆధారపడియున్నది. ఈవిషయమై అంత్యోన్యము గావించుచుండి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము గాక, అందులకు ప్రత్యేకముగ అవసరమనాసభను జరుపవలయును. ఈ తీర్మానమునందే బెంగాలు ఒడంబడికను తీసివేయుటయుని పటేలుగారు వట్టుబట్టిరి. (అవును, అవును అని కేలు) ఢిల్లీ అత్యవసరమును నియమించబడిన కమిటీయొక్క చిత్తునవేడికము ప్రకారించుటకును అగమ్యదే నీతయొక్క విధానమునోక వానిని ప్రయించి విషయమునందను కిన్నవరది బెంగాలు యొక్క కార్యమును జేయుచోయెను. బెంగాలులోని హిందవులును మహమ్మదీయులను బెంగాలు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘము గావించిన ఒడంబడిక అంగీకరించువేదల ఈ కాంగ్రెసునకుండు కేమియు నాడేపణయొండెను. వాని అందులకు అసలు విషయము కట్టి భూము గగగర దని టేటెగారి కిక్కిరి, కట్టాభీసీతారామయ్యగారు

కమిటీ విచారణయందు బెంగాలు జాతీయ ఒడంబడికను తీసివేయువలెనని చెప్పి టేటెగారి అభిప్రాయములనే అనుమోదించుచు కట్టాభీసీతారామయ్యగారు మాటాడిరి.

డాక్టరు అన్నారీగారు సవరణ తీర్మానమును అంగీకరించి విచారణకాలము మార్చివరకు విస్తరించుటకు అంగీకరించిరి.

రాజగోపాలాచారిగారి సవరణ

కాంగ్రెసు ఈ భారతజాతీయచిత్తు ఒడంబడికను ప్రజావిమర్శనమునకు బంపి, పీఠక అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము నేత్ర్యులకమిటీలు, నిర్ధారణములు ప్రత్యేకముగ వెల్లువ ఆక్షేపణలను విమర్శనములను విచారించి, అందులకు అత్యవసరమైనవేదల కాంగ్రెసు అత్యవసరము జరుపవలెనని పి. రాజగోపాలాచారిగారిక సవరణ నుపపాదించిరి.

వెంకటకృష్ణయ్యగారు రాజగోపాలాచారిగారి సవరణ నామోదించుచు, టేటెగారు సూచించిన కష్టములన్నియు చాటుకొడియే యుత్తమమార్గమని తెల్పిరి.

సరోజినీదేవి సవరణను బలపరచెను.

మాలానా మహమ్మదలీగారు

ఈ విషయమై తమ అభిప్రాయములను మహమ్మదలీగారు తెలిపిరి. సభవారు సవరణల నుపపాదించుటకు గాని, చర్చించుటకుగాని ఆయనకు ఆక్షేపణలేదు. వానియే ఒడంబడికగాని కమిటీగాని కాంగ్రెసు అత్యవసరముగాని అత్యవసరములేనని ఆయనవ్యక్తభిప్రాయము. మహాజాతీయ ఒడంబడిక యందగిన గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన నిర్ధారణకార్యక్రమమును వెంటేచ్చియు చేయవలసినవని. విచారణసంఘముల నిశ్చయించుటకును వారి ఇప్పుడున్న జాతివిధేయమును తీర్చుకేయటమే యగును. నిర్ధారణకార్యక్రమమును కనీయవల్లనే ఈ విధేయము రూపు మాయము. ఈ ఒడంబడికల గావలసినది సోమ లకుగాని నిర్ధారణకార్యక్రమమున నీవేయవారికి గాదు. “ఈ ఒడంబడికలు, కమిటీలు, అవసరసభలు గావించి నీకమును మౌఖికలు దలంగ జేయవలయును. మనము స్వల్పవిషయములను గూర్చి కర్మకర్తలను ఆలోచించుచున్నాము. మనము జేయవలసిన పరాత్కార్యము ఎంతయోగలదు. ఒడంబడిక అత్యవసరములేదు. (వినుడు. వినుడు.) మనము కార్యనిర్వహణము

కాశీనాథ, దీనంబరు 29: — ఎక్కుటివలెనే జాతీయసి
 మలను పొడిచి వీడ్చుట కాంగ్రెసునకు కాకాలక సాధ్యమై
 తెలుపుచు మాఖ్యులు మిగతావారులు కాంగ్రెసు అనుచరులు ఉప
 సంఠకములను చదువుటలో కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ప్రారం
 బయ్యెను. కొందరు తమ యభిప్రాయములనుకూడ ఆ సంఠ
 మన బంపియొందిరి. కావినభూ ప్రజావీక్షణియనుచు మఱల లే
 వీయక నిర్మూలకార్యక్రమమును సాగించుటయం దింను ఎక్కు
 ప్రయత్నముల గావించవలెననియు జాతీయ యొడంబడికను సూక్ష్మ
 కాంగ్రెసు నిర్ణయము గావించవలెని హాకీం అబ్దుల్ ఖాన్
 గారు కోరియుండిరి. జాతీయ యొడంబడికను కాశీనాథ క

భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి ఆ నాన కెక్కువ పరిచయముగలవని అభ్యుదయి యు పన్యాసము విదితము చేయుచున్నది. భారతీయులు ఏల బ్రిటిషువారికి ప్రతికూలముగ నుండునదియూ, మనాత్మ్యతీయులు రాజభక్తిగలవారై యుండుటకు మార్గగ, ప్రతికూలముగ నేల యుండునదియూ, అభ్యుదయి యు పన్యాసము వికరముగ దెలుపుచున్నది.

శ్రీ మా ను ం ద ర ము
ఒ క చ క్క ని న వ ల
గ్రంథకర్త : ఒంతలి నత్య నాథము
ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన
ర ం ప యు చ్చ ను
నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్తము నాకర్షించును
ఢిల్లీ సైజు ౧౮౦ పేజీలు : వెల రూ 1-0-0
ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమిషన్ నివ్వబడును
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

మితవాదమహాసభ

మూడవదినపర్య

తీర్మానములవివరము

పూర్వా, దివెబరు 28:—మితవాదమహాసభ ఈదినమున తిరిగి సమావేశమయ్యెను గాంధీగారును (నూరతు) జయభారతి (కాగ్రాపురము) గారును ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంత యధికముగ కృషియును తగ్గించవలెనని గోరుతీర్మానమునై నువన్యసిందిరి.

స్త్రీలకు ప్రాతినిధ్యము

స్థానిక కేంద్రకాసనసభల సంవర్ధమున స్త్రీలకు వోటింగు హక్కును కృత్యతహత్తును నుండవలెనని గోరుచు కామూరయి రెండేను ప్రతిపాదించెను. కాశీబాయి దేవధరసతి బలపరిచెను.

రక్షణపద్ధతి

భారతక్షయమున రక్షణము నొసగవలెనని గోరుచు పార్కే (అమామ్యుదాబాదు) గా రుపపాదించగా దియో (బొంబాయి) గారు బలపరిచిరి.

న్యాయకార్యనిర్వాహకశాఖల విభజనము

ప్రభుత్వమువారికి న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలకు వేరువేరువలెనయ్యెను, పిన్నును పొమ్మను అట్లును రద్దుకేయవలెననియు, కార్మికసంఘముల స్థాపించవలెననియు గోరు తీర్మానము అను అధ్యక్షాస్థానమునుండి ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడెను.

సైనిక శాఖలకు భారతీయులవర మొనర్పుట

సైనిక శాఖలకు గురించి, కాక్టరు ఆర్. సి. వరంజిగారు ఈక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి. “సైనిక శాఖలకు స్వరణా నిజముగా భారతీయ ముఖ్యులను పంపించుటగాను, సైనిక శాఖలకు దన్ను యువశాఖలందును విమానదళ శాఖలందును భారతీయోధా కారులను తయారుజేయుటకు ప్రయత్నముల నొనర్పుట ప్రభుత్వమువారి విధ్యుక్త ధర్మమని ఈసభవారు దృఢాభిప్రాయమై యున్నారు.

సైన్యమున భారతీయుల పరమొనర్పు విధానమును త్వరితముగ సాగించుటకును, మితకృత్యము కొరకును ప్రభుత్వమువారు సైన్యవ్యయమును, అందుతోపాటు, ప్రస్తుతము జేరములని కాంతినింక్షించబడుగా నుంచబడిన బ్రిటిషు పటాలముల నగ్ని పరలెనయ్యెను, అధ్యయన ఇంచిత్రసంఘము నూచనలవై న వెంటనే అనుబంధానికి చేపలెనయ్యెను ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

విశ్వవిద్యాలయము నుంచును కళాశాలలందును విద్యనధ్యసించు భారతీయులకును, కొంత మిలిటరీ రిలీఫ్మెంతును (రెమిడియం) పొందవలెనని విధింపవలెనని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

కింగ్సు కమిషను నొసగు సంవర్ధమున తెర్రెట్రోయిట అగ్గరి పటాలములలోని అధికారులయం. దట్టి నిచక్షణను గవ్వరుపరాదని ఈసభవారు కోరుచున్నారు. మిలిటరీ క్లెయిమ్ మెంటుల సంఘమువారి నివేదికను క్లియర్లలో ప్రకటింపవలెనని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

కాకుట గారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇతర కృత్యములలో బోల్చినయెడల సైనికవ్యయ మెంత యధికముగ నున్నదో దెలుపు వివరములను దెలిపిరి. ఎ. పి. నేను (లక్నో) టులకర్మి, కమలాకాంఠ వర్మగారు రుప్రస్థానింపిరి. టెర్రిటోరియలు పటాలముల రిక్రూటింగును సంబంధించిన గౌరవాధికారి యగు టెర్రిటోరియల అచ్చా సాహెబు కరండికారుగారు నువన్యసిందిరి.

కెన్యా రాయ బార వర్గము

కెన్యాసమగ్య సంవర్ధమున కామనసభల తరపున లండనునకు పంపబడిన రాయబారియగుదు: సభ్యులగు గౌ. శ్రీరామ సత్యశ్రీ, కామతు, యముకాబాను, ఆ.ద్రూటు గార్లొందె గొప్ప సేవను ఆమోదమును దెలుపుచు అధ్యక్షుడుపపాదించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ అంగీకరింపబడెను.

సప్రసాగారికి

కెన్యాభారతీయుల సమగ్య సంవర్ధమున సర్. తేజబు ాదరు సప్రసాగారి నొనర్చిన సేవకు గొప్ప యామోదమును దెలుపుచు దివాక బహదరు బోలాగారు ప్రతిపాదించగా నా తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ అంగీకరింపబడెను.

పోలకు గారు

కెన్యాసంవర్ధమున పోలకు గారు నొనర్చిన సేవకు కృతజ్ఞతను దెలుపుచు మరియొక తీర్మానముంగీకరింపబడెను.

ఉత్పాదము విధింపు

ఉత్పాదమును ద్వీకులు మొనర్చినందుల కసమ్మతిని కావున గావించబడిన తీర్మానమునందు ఉత్పాదము సంవర్ధమున రాజ్యపరిషత్తు పునర్విధానాధికారమును వినియోగించుట రాజకీయముగ గాని, ఆర్థికముగ గాని సహజముగ లేదని తమ మతిప్రకాశించుచు, దెలుప బడెను. భా॥ శ్రీ॥ చట్టములోని 67 (బి) సెక్షను, కా స స సభవారి బాధ్యతకు భంగకరముగ నున్నదనియు, ప్రస్తుతచట్ట పరిస్థితులందుగాడ, రాజ్యపరిషత్తు పునర్విధానాధికారమును, భారతదేశకాంతికి సంబంధించినంతవరకుమార్తమే వర్తింపజేయవలెననియు తమ మతిప్రకాశముగ దెలిపిరి. రా॥ బి॥ కాలి, రా॥ బి॥ పండిటు గార్లు ఈ తీర్మానమునై న మాటలాడిరి.

ప్రజాసామాన్యము నాధ్యయించుచు నుగించి ఒక తీర్మానమును చేపధానముగా రుపపాదించిరి.

ఉద్యోగ శాఖలకు భారతీయులవర మొనర్పు విషయమునొక తీర్మానముగాడ అంగీకరింపబడెను. ఈ తీర్మానమునై న రా॥ బి॥ భోదే, రా॥ బి॥ కాలి, పిన్నపాముకాంతి గారు రుప్రస్థానింపిరి, అ తీర్మానమునం దట్లు గలదు

ఉద్యోగ శాఖలు

తరువాత రా. బి. డోడ్డే గా ర్కీరింది తీర్మానము నుపపాదించుగా కాంతి కాదుగారు బలపరిచిరి.

ఒకటవ రిక్కినులలో ఉద్యోగము నిమిషించు విషయము ననవలంబింపవలసిన విధానమును ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగ ప్రకటింపవలెను. ఎక్కువ రిక్కినాము జేయవలసినది ముఖ్యమంత్రి విషయము. కడతిన ఏదివెలెనముల నుండి అనుబంధమున సాంప్రదాయముల ననుసరించి బ్రిటిషు ఉద్యోగులసంఖ్య అధికముగ నున్నవి. ప్రస్తుతము అధికారియనండ్లను ఉద్యోగులు ఇంకను దాదాపు 25 సంవత్సరముల వరకు తమ పదవులలోనే యుండగలరు. ఈ పరిస్థితుల ననుసరించి అధికముగ సైన్యము రాజకీయముగ నై నను ఆమోదించిన ఇతను ఉద్యోగము లన్నియు, భారతీయులకే ఇచ్చుట సరమని స్పష్టమగును. ఏదైనను శాఖలందు ఎక్కువర్షులను నియమింపబడినట్లైతే అట్టి యుద్యోగులను పిలవించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ప్రత్యేకాధికార ముండవలెను.

ఇకను, ఉద్యోగులను నియమించు విధానము ఇండియా ముఖ్యమంత్రికాక, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కుండవలెను. ఉద్యోగముల జీతములు, అధికారియములు, పరస్పర సంబంధములు మున్నగు వాటిని నిర్ణయించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రోజు విచారణసంఘమును నియమింపవలెను. అధికముగ భర్తలను చేతము భరింపగలదా అనువిషయమునై స్పష్టమించి ఉద్యోగుల జీతములు హెచ్చింపబడవలెను, జీతములు హెచ్చింపవలెను ముందుగా సామాన్య కాసనసభవారికి తెలిపవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మితవాద సభవారి జత్తులను ఒకటివ సంవత్సరమునవారి యెదుట సాక్ష్యమునకుటకు నీవై చింతామణి గారు పేర్కొనబడిరి. చింతామణిగారు పండిత గోకర్ణాధ్యక్షులకే రాబోవు సంవత్సరమునకు మహాసభ కార్యదర్శియై నియమింపబడిరి మూరిషనులకు వలసరంపుట

మాండునునందు భారతీయులకు కలహత్తుల తొంగి చుట్టై ప్రభుత్వమువారి రెక్కించుచున్నారని బహాగ్గిదాసు చతుర్యేదిగారు మహాసభాధ్యక్షులకు పాపిన తొలిసార్వై భారతీయుల మాట్టులకాపాటుకై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింపవలెననియు, లాభము లేకుండేన నామనకు కలసరంపుట ఆపువలయునై నెనయు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కలహా నొసకుటకు తీర్మానింపబడెను.

మహానిభావర్యము

మితవాదులమహాసభాధ్యక్షులను ఈక్రింది నిధులను ముచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

“సాధ్యమైనంతవరకు భారతదేశమునకు బాధ్యతామూలిక స్వపరిపాలనాధికారమును అధినివేశమార్కులను పొందుటకై చట్టసమ్మతిమంతు మార్గముల ప్రయత్నింపట, మితవాదుల మహాసభవారి ఆదర్శము.

స్వదేశవస్తువులను ప్రజలపయ్యెగింపకలెనని గోరుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను. రాబోవు సంవత్సరము మహాసభను లక్నోకు నేన గారు ఆహ్వానించిరి.

గౌ॥ శ్రీరామసత్యశ్రీ గారి నిధ్యుత్థులకు నిధివారికత్తుమున పందముల నొనర్చెను. తరువాత నువితరుల రీతి వస్థులకు ప్రత్యుత్తర మొసగెను. అంతటితో సభము సెను.

విశ్వ మిత మహాసభ

రెండవసమావేశము

విశ్వమితమహాసభ రెండవసమావేశము మొన్నటిదినము ఉదయము తిరువల్లికేట్లని హిందు మోస్తాల్లాలు హాజరును ప్రారంభమయ్యెను. రామకృష్ణమితమహాసభ చేరిన స్వామి కల్యాణదాటి గారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఈ మహాసభ శాశ్వతమైనదిగా జరుగును. ప్రసిద్ధిజెందినవారు అన్ని మతములగురించి ఉపన్యాసముల నొసగెదరు.

అధ్యక్షులకోపన్యాసము

స్వామికల్యాణదండభతు ప్రారంభించుచు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగి ఇట్లు చెప్పిరి:—

అన్ని చరమాలందును సమాన్య విషయములను గురెలుగుట అవసరము. ఏమతమువారు ఆ మతముయొక్క ప్రత్యేక సాంప్రదాయములను ప్రకటించుటకు ఈమహాసభ ఆసకాశ మొసగుచున్నది. ఇట్టి మహాసభల ఆసకృతక ఈదేశమువారే కాక ఇతరదేశములవారుకూడ అంగీకరించుచున్నారు. ఆర్థిక రాజకీయ విభేదములు అంత మొందినంతమాత్రమున ప్రపంచము నందలి వివిధ భాకుల యందు తరస్పర సహకారము వృద్ధి చెందగలదు. భారతదేశము నందలి హిందూమతము వృద్ధి సమగ్య నానాదమును బలపరచుచున్నది. ఇట్టి విషయమి న్నితులను ఆ తి మొందించుటకు రాజకీయవేత్తలు తగుమార్గముల నశ్లేషించుచున్నారు. ఇట్టి ప్రయత్నములవల్ల కాశ్వతరుగు లాభము కలుగుటలేదు. సోషలిస్టు బాల్లివంతు ఉన్యయముల సంఘమునందును వాంఛించు అధిక రాజకీయవిషయములను మానవ ముఖ ముక్కును స్వాతంత్ర్యము ఇచ్చుటకు యత్నించుచున్నది. కాని మానవులందు అధ్యాత్మిక జీవితమునై ఇచ్చు అంతము దగరకాలము ఆర్థిక రాజకీయ విభేదములను అంత మొందించుటవల్ల కాశ్వత మగు లాభము కలగదు. కావున ఈ సమస్యలను అధ్యాత్మిక నైతిక దృష్టితో పరిశీలించి పరిష్కరింపవలెను. ఇందులకు మరలమ యొక విచారణ అవసరము. ఒకటేసత్యమును వివిధమతములు నేరునేరువిభజన వ్యాఖ్యానము చేయుచున్న వని గ్రహించుట అవసరము. అన్ని మతములనూత్రిములను సాంప్రదాయములను పరిశీలించిన ప్రపంచమునందలి అన్ని మతములకు ఆధారమైనట్టి సత్యమేదియో తెలుసు. ఈ సహసత్యము ఎంతవరకు గ్రహించబడునో అంతవరకు ప్రపంచమునందు కాశ్వతకాంతి వీర్పడగలదు.

మానవులను తెల్లతోముగలవారే మానవులని పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయమై యున్నది. శ్వేతతోముగలవారిని వారు గమనించుటలేదు. కాని ప్రపంచమునందలి వివిధభాకులకు భేదము లేదనియు సత్యాన్వేషణమే అన్ని మతముల ఉద్దేశ మనియు, రిమకు తోచిం అనుబాలముగు నిధమున అన్ని భాషలు ఒకటే ఉద్దేశముతో ఒకటే ఘటమునకు సరిచేయుచున్నారనియు గురెటిగిన ఈ వర్ణచమస్మృతివలె అనామొచును

ఇట్టి మాత్రమ ముగింద మునునకు నూచుముగ ఈ మహాసభ జరుగుచున్నదని ఈ ఉపన్యాసముల గురెటిగి ఇతరమతములను హేళనచేయుటకు గాని నిరసించుటకు గాని కలహించు వచ్చుప్రదమని గురెలుగవలయును.

ఉపన్యాసములు

మహాసభ గౌరవకార్యదర్శిగారి ఇట్లు గ్రాయుచున్నాడు: మహాసభ ప్రవేశము ఉదయం 9 మొదలు 11.30 గంటలవరకు సాయంత్రము 4 మొదలు 8 గంటలవరకు జరుగును.

29 వ తేదీని ఈక్రింద పేర్కొనినవారు రుప్రస్థానించెదరు.

- (1) డి. యస్. మేఘుమహారుగారు-‘జెయనుచుతము’ (2) బి. భాటింగారు ‘జియోమ్యూనిజము (3) టెర్రి సెంటు కలసలు డి. జి. రెయిగారు వి. యం. ఎస్. హెచ్. సి. తమారుగారు సిక్కు-ముగ (4) అల మేముం, తాయూమ్మగుగారు, కె. కె స్వామిగారు (జిల్లామునిసిపు నెల్లూరు) బ్రాహ్మణమతము (5) అబ్దుముహమ్మదుగారు మహమ్మదీయమతము (6) వారణాసి యందలి భారతి మండలివతంధి సహాయ భక్తులు గురించి ఉపన్యసింపెదరు.

ఇండియన్ బారుకమిటీ

లాహోరు, 28 దివెబరు:—1924 జనవరి 9, 10 తేదీలలో యంపియన్ బారుకమిటీనారు లాహోరులో సాక్ష్యము వుచ్చుచి నువంతు నిధిచేయు నున్నారని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు సమాచారము తెలిపెను. శాశ్వతమైతిలో నన్ను సభ్యులనుండి యు సంఘములనుండియు నిడుమితకాలములో సాధ్యమైనంత మందిదగ్గు సాక్ష్యము వుచ్చుకొనవలెనని యాకమిటీకి అభిప్రాయమున్నది. (ఆ. వె.)

ద్వంద్వ పరిపాలనను సాగించుట అసాధ్యము

సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారి ఖండనము

పంపూర్ణ రాష్ట్రీయ పరిపాలనను గోరుట

సర్. పి. రాజగోపాలాచారి, స్వామియ్యారి షాఖిలా మణి పిల్లెగార్ల నభివృద్ధిచేయుట గాను తిరుక్కోలండ్రము నందు గావించబడిన కథలను ఎ. రామస్వామి మొదలియారు ఎం. ఎల్. సి. గారు ప్రవచనమున, రాజగోపాలాచారిగారి గణాంకముల ప్రకారమును సవర్యనివహించిన, రాజగోపాలాచారిగారు ప్రతిష్టత మొనర్చుచు నిట్లు తెలిపిరి.

రాజగోపాలాచారిగారు

రామస్వామి మొదలి కూరుగారు దేశముయొక్క ప్రస్తుత స్థితిని గురించి మా, భారతమంత్రి కార్యాలయమున సాధించియు నూరకడవలన వచ్చియు నుడివెను. మంత్రియందు సర్వాసహ సహజము కావలసియు దుపాసించబడిన తీర్మానమును గురించి, స్వామియ్యారి మొదలి మొదలి మొదలి ప్రభుత్వమును గురించి దేలువలెను. అందుముల దేలువలెను కడిగిరియును గురించియు గావించబడిన తీర్మానమును సర్వాధ్యక్షుడగు గాను. ఈ కారణము ను మొదలించుచు నాయుభిప్రాయములను బావచేసి వెల్లడించెను. "విద్యార్థుల హక్కు" తీర్మానమును సందర్భమున కాబ గావించిన తీర్మానములను బట్టి ప్రస్తుత ప్రభుత్వమున సాగించుట ఎంత దుస్సాధ్యమో, తెలియజేయుచు నున్నట్లును తెలియజేయుచు ప్రతి కూలమును గురించి గాని సమర్థించుట గావించబడిన గాను. కాని, అందుముల గావించబడిన ఆలోచనలను వివరములను, చాటగొనవలసియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమున కాలింప. ప్రస్తుత ద్వంద్వ పరిపాలనా పద్ధతి సాగునంతయును ఏవము ముఖముల మంత్రివలెను బయ్యియు అట్టి విమర్శకు పాల్పడిన తప్పదు. వెంటనే, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ బాధ్యతాయత పరిపాలన మొనర్చుట యొక్క మొదలును నివాసించుచును.

మంత్రివలె అధికారము - రాయలుకవిమను నెరుట

అధికారశాఖలసాక్ష్యము

రాయలు కవిమను నెరుట నొసరుచున్న సాక్ష్యము మరయు అసాధ్యమును గన్పడుచున్నది. మంత్రివలె ప్రస్తుత అధికారము లేదు దేలువలెను అధికారమును నిజముగోరిక. పరిపాలనయందు ముఖ్యోత్తమును విమర్శము - అనగా తమ యువ్యులను వై విమర్శము లేదున్నచో ఏ ప్రభుత్వముగాని తన కార్యముల సాగించవలయు అసాధ్యము. అందుచే కావనసర్పల యొక్క గాని, మంత్రివలెయుగాని అధికారములను లగించు ప్రయత్నముల యెడల మాత్రము - మంత్రివలెనువారనియు తదితర పక్షముల వారియు నెట్టి భేదములను గమనింపక, అందఱును కలిసి పరిశీలనచేయుచును. ఈ కారణము వలనను ఎట్టి భేదములను గల్గియును, సంశయములను, పాక్షిక విభేదములను గాని యుండవలెను. ఇట్టి విమర్శలను ఎడలను విమర్శిగా గలసి నిలవలెను.

భారతమంత్రి కార్యాలయమునందు నేనేమి చేయుటలో జెప్పలేను. ఈ వివాద క్రింద నంతయు మొదలించి పని జేయ నెత్తించెను. భారతమంత్రి కార్యాలయమున కొంతయును మొదలగుచు పనిజేయుటలను సభిప్రాయము చేతనే ముఖముగా నుండగల కావనసభ్యుల పదవిని తవలకొంటిని. నేనెంతకాల ముండవలెనను నంతకాలము తరకు ఆస్థానము నాకే యుండునను విషయము చాట వెలియును.

తరువాత రాజగోపాలాచారిగారు, కృతజ్ఞతావందన ముతో నుపన్యాసమును మొదలించి.

అతిథులకు జయభ్యంకులు కుప్ప విండు ముగిసెను. సర్ రాజగోపాలాచారిగారు మద్రాసునకు వెళ్లిరి.

జుబాబ్ మాత్రము

నెల దాని 1-కి రు. 0.8-0 వి. పి. సహా 0.13-0

మనము సకాలమునకు సరిగా వెడలకుండిన ఆకలి మంద గించి పొత్తికడుపు ఉట్టి అనేక వ్యాధులకు కారణ మగును. దినము రాత్రి ఒకమాత్రము తినిన ములబద్ధులగుమని, ఆకలికలిగి తిరిగియును కార్యము కలుగును. వీటిలో నేపాళము చేర్చబడి యుండలేదు. ఈ మాత్రములను విశేషముగ విశవసములు కావు.

అమృతాంజనము శ్రీహరి, మదరాసు - బొంబాయి.

గాంధీమహాత్ముని విడువల జేయవలెను

భారతశాసనసభలో తీర్మానములు

దొరస్వామి అయ్యంగారు

చిత్తూరు పత్రికలములతరపున భారతశాసనసభ కేసును కొనబడిన సీ. దొరస్వామి అయ్యంగారు (స్వరాజ్యపక్షము) రాజ్యభూ భారతశాసనసభలో నూరకడవలన గ్రహించి తీర్మానములను ప్రతిపాదించుట తుదకొందిన ననియు, 1924 జనవరి 5 వ తేదీ లోగా తమ నియోజకవర్గమువారు నూరకడవలన మూత్ర మందు గావించబడవచ్చుననియు మూత్ర ప్రాయమున్నా.

(1) గాంధీమహాత్ముని కేసును దుంచుట భారతదేశ ప్రజల యభిప్రాయము ప్రతిబింబముగ నున్నది. అట్టి భార్యము (వెడలందు చాలాభిము యొక్క - ముఖ్యతయును, బాధ్యతయును నున్నది. అందుచే గాంధీమహాత్ముని నెడలను కేసును దుంచుట యందు ప్రభుత్వమువారు గన్పడుచున్న మూర్ఖత్వమును ఈ కథనము విశదముచున్నది.

రాజకీయములను

(2) రాష్ట్ర రాష్ట్రములందును గల రాజకీయ విషయములందు నిలబడిన పద్ధతిని వివరించుట ను ఈ సభ్యులు గోరుచున్నాము.

మార్చి 18 ప్రభుత్వ సెలవుదినము

(3) గాంధీమహాత్ముని 1924 మార్చి 18-న తేదీలోగా విడుదలయెడల భారతమునందు నూరకడవలన మూత్ర మందు గావించబడవచ్చుననియు మూత్ర ప్రాయమున్నా.

జలియన్వాలాబాగు సెలవుదినము

(4) జలియన్వాలాబాగు ఘోషమును తీసుకుంటున్నదని, సర్వభారతీయ లండను భగవంతుని ప్రార్థించుటను విమర్శించుట ఏమిలు 18 వ తేదీ అభిభవారతి ప్రభుత్వము ప్రతిపాదనలను ఈ సభ్యులు గోరుచున్నాము.

షిల్లాంగులో విద్యార్థుల సావర

షిల్లాంగు, డిసెంబరు 28:—షిల్లాంగు ప్రాంతంలో ఎల్ల క్రిక్కురించిన డ్రెక్లర్ల నీ యి బి ది న తొలగించు నుమోదన అసాధ్యము గలదగుచున్నది. కుమారుల తేర చి. వారు డార్లింగులను మొదటిలో షిల్లాంగుకు వచ్చి పన్ను షిల్లాంగుకు ఉన్నటువంటి ప్రకృతి సౌందర్యములను గమనించుచును విద్యార్థుల కేసును బిల్లాంగుగా కల బడిన వెప్పి. అయిన యాంధ్ర రత్నమున తీర్చబడునని వారికి చెప్ప బ డె ను. ఈ విద్యార్థుల కి నిష్కాపన చేయుటలో కలసివారికి యిచ్చి మోక్షములనుచ్చి ఎట్లోగట్టి క్రింది. అయితే ప్రాణాంతము మాత్రము కలగలేదు. షిల్లాంగు యొక్క ఆర్థికములలో వారి పూర్వచారపరాయణత్వము బిల్లియములను, కాలము నుండి విద్యార్థుల కేసులను అధికారికములను తమ యభిప్రాయములను ఉపయోగించునందును గలదగుచు నుడివిరి. ఇది కొన్ని కొన్ని దిన్ను పరిశుభలకు చాల ఉపయోగము గాను నుండును. దీనిని గురించిన ముఖ్యంశములను యిది యూరపియును భారతీయులను కలిసి చేసింప. తరువాత కేసును గారు బలము ను బిల్లిగా, కాసారమును తరిన దేశములను ఒక్కమాటగా విద్యార్థులకు విశేషంబుగాను. (ఆ. వె.)

మహాత్ముని విద్యాసమావేశము

అలీపురు, డిసెంబరు 28:—అలీపురులో మహాత్ముని విద్యాసమావేశమునా రిదినమున ముఖము విద్యాభ్యాసాధికారి యగు అండర్సన్ గారు ఆధిపత్యమున తిరిగివచ్చిరి. ఆరాష్ట్రమున తనరాజ్యమునందు కష్టములను గురించి అందఱునుగాని తనయంశమునకును తెలిపెను. ఇంకొకరిని కలకాలాభ్యుత్థుడగు విలుగా రుప్పగించును, దానియందును తిరిగివచ్చిరి. నీ సాధివెను. విద్యావిషయక ద్రవ్యము మిషన్లు చేయుచు దున్నది. ముఖమునా, కిందిగా కేసు, కేసులను మొట్టొట్టి, కేసులను కేసులను కేసులను కేసులను కేసులను. చాలాపురా తప్పక ప్రభుత్వము, ముఖములను అరబ్బిచార్లకేసులను, పర్యావరణ, రంగు, పరిమళము, కొంతకొంతయును, కేసులను మొదలయిన వస్తువులను ప్రవహించుచును. శ్రీలంకాభాగమున చాలామందిని దారప్రకట్టుపనియు, అందులకును, కేసులను పడెను.

భారతదేశమునకు స్వంత నాకాదళముండవలెను

ఎట్టి కొత్తపన్నులను విధించరాదు

భారత వాణిజ్యనాకా విచారణసంఘము

కలకత్తా, డిసెంబరు 28:—భారత వాణిజ్యనాకా విచారణ సంఘమువారి యెదుట నీదినమున ఎన్. కె. రాయగారు (చిటగాంగులో కర్తవ్యము) సాక్ష్యములను, "భారతదేశ రక్షణకు స్వంత నాకాదళ ముండవలెను. ఏవిధమున కొత్తపన్నును విధించరాదు." అని వెలిపిరి. భారతదేశము, సింగపూ, బర్మాలులందు కొస్తా వాణిజ్యము నొక్క భారతీయ వాణిజ్య నాకాదళముండవలెను నొప్పుకుట మీరు కొన్ని నూచలనలనున్నది. కేసులపద్ధతిని, రేటులను అక్రమముగా లగించు పద్ధతిని అక్రమములగు నొప్పులను గోరెను. నాకా విద్యార్థులారాల సేవలను పనినెను గోరెను.

అర్. సి. మాంగుగారు

అర్. సి. మాంగు (కలకత్తాలో కర్తవ్యము) గారు సాక్ష్యములను ప్రభుత్వమువారు, కేసులను తమకు భారతీయులను నాకాదళములను జనప్రములను అనుభవము నుడివిరి. కేసులపద్ధతిని తొలగించి, వాస్తవాధికారమును భారతీయ నాకాదళము ప్రత్యేకించి, నాకాదళము నుండవలెను జేసియు నాకాదళము కమిషను నొకరకతనని విజనూచింది. భారత నాకాదళము అభివృద్ధిచేయి యెడల సమయము భగవంతుని చేయించుననియు చాలమంది భారతీయులకు పనిచేయుననియు నడిపిరి (ఆ. వె.)

స్వరాజ్య పక్ష పద్ధతి

డాక్టరు ముగ్ధిగారి యభిప్రాయము

కాకతూర్, డిసెంబరు 28:—15 వ జనవరిలో జరుగు సాక్షిక సంఘములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు ఏవధతి నకుం బించవలయునను విషయమున 15 వ జనవరిలో అల్లాబాదులో జరుగు అభిలభిర్య స్వరాజ్యపక్షము సభలో ఏమి తీర్మానించబడునో దానిని బయలుపెప్పించుట అనుభవమున డాక్టరు ముగ్ధిగారు కేసుని ఈలోగా కాకతూర్ స్వరాజ్యపక్షము వారు తమ సా.తీర్మానములను కొన్నిటిని ఉపసంహరింపజేయు లాగిత తీర్మానములను మనము చేయవలసి పనియని వారు చెప్పిరి.

15 వ జనవరివారు మద్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ జ. 28లో జరుగును. (ఆ. వె.)

హంకూరు దేవాలయ సత్సంగమాము

రాజీనామా

కలకత్తా, డిసెంబరు 28:—హంకూరు సుబ్బపురండుల భారత రాజకీయ టెర్మిన్లువారు ఒకగోళాలయ, స్థానిక హిందూదేవాలయ ఆచార్యులను పక్షగోళాలను కలిగిన హిందువులలో ప్రాంతము దేవాలయాధికారులను టెర్మిన్లువారికిని జరిగినరాజీనామాతన కొంతవలెంది. ఇదేగోట్టుబడి దేవాలయలకరణ గోడ యు గోళాల యు క్లబ్బు వారు తిరిగి కట్టించుటలను, దేవాలయాధికారుల దేవాలయ అవరణమును పూలతోటగా మార్చుటను కొత్తకట్టడము తేయకట్టడమున ట్టును దేవాలయమును మరలమును గూర్చుకుంటు జరిగినది. ఈరాజీనామా అచరింపలేననుకొన్న సత్సంగమాము క్లబ్బు వారిపై దావామును ఎత్తివేయబడును. (ఆ. వె.)

బీహారు రాష్ట్ర మంత్రుల నియోజనము

పాట్నా, డిసెంబరు 28:—భారత బహదర పురస్కారమును కేరళద్రవ్యమును గాను తిరిగి విద్యాసంఘములను, స్థానిక స్వయం సేవకు మంత్రి మంత్రిగా నుండును. తెలియజేయుచు, (ఆ. వె.)

1924 వ సం. జనవరి 5 తేదీని బొంబాయినుండి బయలు

దేవు మోముమును స్త్రీయ ముఖ్యములలో అగిపోవును. కాన ప్రాణుదేశములకు బంపు పోల్కలను (బంగిల) గొంపో బంపు.

உயிர்ப்பாடுகள் : 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000, 1050, 1100, 1150, 1200, 1250, 1300, 1350, 1400, 1450, 1500, 1550, 1600, 1650, 1700, 1750, 1800, 1850, 1900, 1950, 2000, 2050, 2100, 2150, 2200, 2250, 2300, 2350, 2400, 2450, 2500, 2550, 2600, 2650, 2700, 2750, 2800, 2850, 2900, 2950, 3000, 3050, 3100, 3150, 3200, 3250, 3300, 3350, 3400, 3450, 3500, 3550, 3600, 3650, 3700, 3750, 3800, 3850, 3900, 3950, 4000, 4050, 4100, 4150, 4200, 4250, 4300, 4350, 4400, 4450, 4500, 4550, 4600, 4650, 4700, 4750, 4800, 4850, 4900, 4950, 5000, 5050, 5100, 5150, 5200, 5250, 5300, 5350, 5400, 5450, 5500, 5550, 5600, 5650, 5700, 5750, 5800, 5850, 5900, 5950, 6000, 6050, 6100, 6150, 6200, 6250, 6300, 6350, 6400, 6450, 6500, 6550, 6600, 6650, 6700, 6750, 6800, 6850, 6900, 6950, 7000, 7050, 7100, 7150, 7200, 7250, 7300, 7350, 7400, 7450, 7500, 7550, 7600, 7650, 7700, 7750, 7800, 7850, 7900, 7950, 8000, 8050, 8100, 8150, 8200, 8250, 8300, 8350, 8400, 8450, 8500, 8550, 8600, 8650, 8700, 8750, 8800, 8850, 8900, 8950, 9000, 9050, 9100, 9150, 9200, 9250, 9300, 9350, 9400, 9450, 9500, 9550, 9600, 9650, 9700, 9750, 9800, 9850, 9900, 9950, 10000, 10050, 10100, 10150, 10200, 10250, 10300, 10350, 10400, 10450, 10500, 10550, 10600, 10650, 10700, 10750, 10800, 10850, 10900, 10950, 11000, 11050, 11100, 11150, 11200, 11250, 11300, 11350, 11400, 11450, 11500, 11550, 11600, 11650, 11700, 11750, 11800, 11850, 11900, 11950, 12000, 12050, 12100, 12150, 12200, 12250, 12300, 12350, 12400, 12450, 12500, 12550, 12600, 12650, 12700, 12750, 12800, 12850, 12900, 12950, 13000, 13050, 13100, 13150, 13200, 13250, 13300, 13350, 13400, 13450, 13500, 13550, 13600, 13650, 13700, 13750, 13800, 13850, 13900, 13950, 14000, 14050, 14100, 14150, 14200, 14250, 14300, 14350, 14400, 14450, 14500, 14550, 14600, 14650, 14700, 14750, 14800, 14850, 14900, 14950, 15000, 15050, 15100, 15150, 15200, 15250, 15300, 15350, 15400, 15450, 15500, 15550, 15600, 15650, 15700, 15750, 15800, 15850, 15900, 15950, 16000, 16050, 16100, 16150, 16200, 16250, 16300, 16350, 16400, 16450, 16500, 16550, 16600, 16650, 16700, 16750, 16800, 16850, 16900, 16950, 17000, 17050, 17100, 17150, 17200, 17250, 17300, 17350, 17400, 17450, 17500, 17550, 17600, 17650, 17700, 17750, 17800, 17850, 17900, 17950, 18000, 18050, 18100, 18150, 18200, 18250, 18300, 18350, 18400, 18450, 18500, 18550, 18600, 18650, 18700, 18750, 18800, 18850, 18900, 18950, 19000, 19050, 19100, 19150, 19200, 19250, 19300, 19350, 19400, 19450, 19500, 19550, 19600, 19650, 19700, 19750, 19800, 19850, 19900, 19950, 20000, 20050, 20100, 20150, 20200, 20250, 20300, 20350, 20400, 20450, 20500, 20550, 20600, 20650, 20700, 20750, 20800, 20850, 20900, 20950, 21000, 21050, 21100, 21150, 21200, 21250, 21300, 21350, 21400, 21450, 21500, 21550, 21600, 21650, 21700, 21750, 21800, 21850, 21900, 21950, 22000, 22050, 22100, 22150, 22200, 22250, 22300, 22350, 22400, 22450, 22500, 22550, 22600, 22650, 22700, 22750, 22800, 22850, 22900, 22950, 23000, 23050, 23100, 23150, 23200, 23250, 23300, 23350, 23400, 23450, 23500, 23550, 23600, 23650, 23700, 23750, 23800, 23850, 23900, 23950, 24000, 24050, 24100, 24150, 24200, 24250, 24300, 24350, 24400, 24450, 24500, 24550, 24600, 24650, 24700, 24750, 24800, 24850, 24900, 24950, 25000, 25050, 25100, 25150, 25200, 25250, 25300, 25350, 25400, 25450, 25500, 25550, 25600, 25650, 25700, 25750, 25800, 25850, 25900, 25950, 26000, 26050, 26100, 26150, 26200, 26250, 26300, 26350, 26400, 26450, 26500, 26550, 26600, 26650, 26700, 26750, 26800, 26850, 26900, 26950, 27000, 27050, 27100, 27150, 27200, 27250, 27300, 27350, 27400, 27450, 27500, 27550, 27600, 27650, 27700, 27750, 27800, 27850, 27900, 27950, 28000, 28050, 28100, 28150, 28200, 28250, 28300, 28350, 28400, 28450, 28500, 28550, 28600, 28650, 28700, 28750, 28800, 28850, 28900, 28950, 29000, 29050, 29100, 29150, 29200, 29250, 29300, 29350, 29400, 29450, 29500, 29550, 29600, 29650, 29700, 29750, 29800, 29850, 29900, 29950, 30000, 30050, 30100, 30150, 30200, 30250, 30300, 30350, 30400, 30450, 30500, 30550, 30600, 30650, 30700, 30750, 30

విదేశ వార్తలు

రషియా ఆప్టనుల యువద్రవము

బ్రిటిషువారి కోర్కెలు

సోవియటులు కార్మికులను హెచ్చరించుట

లండన్, డిసెంబరు 28:—ఈ దినము 12/55 టైముస్ పత్రికా విలేజ్ లో రైగానడి ఇట్లు తెలుపుచున్నది. రషియాలో సంబంధములన్నిటిని తక్షణము మానకొనవలయునని బ్రిటిషువారు ఆప్టనిస్తానుకు అంత్యసంకేతము నంపిని సోవియటుల కత్తికలు అపవనిగ నిరంతరము నిర్ధారణ చేయుచున్నది. కార్మికులు ఆధికారమును స్వీకరింప నశక్తురనియు వారు అధికారమును స్వీకరించిన వెంటనే యుద్ధములో దిగుటలు కన్పర్యేటివలె చేయ నిశ్చయించిననియు ప్రకటించుచున్నది.

మరల 'ప్రసాద' ఇన్స్టిట్యూట్ ప్రతికూల శంకున కర్ణక ప్రభువుగారిని నిందించు యత్నము. కర్ణక ప్రభువు బుద్ధి పూర్వకముగ ప్రపంచమునకు యుద్ధములో ముందే త్రవ్వముండ బ్రిటిషువనివాం ప్రాదేశిక తోడ్పడలేననియు ఆలల ముంల పోయిన లాభములేదనియు 'ఇన్స్టిట్యూట్' ప్రతిక గౌరవించుచున్నది.

ట్రాట్స్ కిగారు

రాజీనామానిచ్చేదని బెదరించుట

లండన్, డిసెంబరు 28, ఉదయం 12/55:—ట్రాట్స్ కిగారు రాజీ నివృత్తమని భయపెట్టుచున్నారనియు ప్రస్తుతము ఇతరిని ఇర్రేసోవియటు వాయుకులు తీవ్రముగ ఎదిరించుచున్నారనియు మాస్కో-కార్మికులు తెలుపుచున్నది. కాని ఇవి నిజమని నిర్ధారణ తెలియలేదు.

సింగపూరు నౌకాశయము

కేపుటవన్, డిసెంబరు 27:—పూర్వముకంటే ఇక ముందు సామ్రాజ్యములో రాకపోకలకు రవాణాకు 'నెడ్ హోల్' కేపు మార్గము చాల లాభముగ నుండునని గర్ ప్రెజెంట్ కిట్టగారు అనిరిని కేపుటవన్ కత్తిక తెలుపుచున్నది. నౌకాశయము సింగపూరులో కట్టుటకంటే కేపుటవన్ లో నిర్మించి, ఎక్స్ ప్రెస్ లాభకరముగను, చాల చవుకగను యుండునని తెలుపుచున్నది. సింగపూరు నౌకాశయమున కను 11000000 పౌనులకంటే తక్కువగనే 7000000 పౌనులలో లేలా నిమిచ్చును.

ప్రాంసు - జర్మనీలయూ

సహకారపు ట్రాడెంబులిక

ప్ర్యాంస్, డిసెంబరు 27:—పోయిన అక్టోబరు మాసములో జర్మనీలయూ అధ్యక్షుడు ప్రాంసుకు విచ్చియుండుటచే గంప జేతములవారు రాజకీయ ఆర్థిక ప్రైవేట్ విషయములందు సహకారముతో ప్రకరించుటకు ఒకరింబడికను జేసికొనెను. ముఖ్యముగ సంధి ఒడంబడికల ప్రకారము యూరపుయొక్క క్రొత్త ప్రతికత్తిని నిలబెట్టుటకే ఈ ఒడంబడిక యుద్ధేకంపబడి నది. కొన్ని వారములలోనే ఒడంబడిక సులభమగును.

అస్ట్రేలియా నౌకానిర్మాణము

ఎక్కువ వ్యయము అగుట

లండన్, డిసెంబరు 27:—ఈ క్షుప్తములకు భర హెచ్చగు టచే క్రొత్త నౌకలను నిర్మించుటకు యత్నము బలపు ఒక్కొక్కటికి అధ్యము 10 పిల్లింగులు ఎక్కువగ వ్యయమగుచున్నది. నవటి సంవత్సరము నౌకాధికారులకు నిరుత్సాహముగ నుండెను.

ప్ర్యాంస్ లో బయలుదేరిన (మెంబిమాన్ మొంటి బారి లో సమాద్రములో మునిగిపోయెనని తెలియుచున్నది.

జపాను ముంత్రివర్గము

రాజీనామా ఇచ్చిరి. దుర్గాయుగ కొండరు దేశీయమంత్రి ప్రధానమంత్రి ఇండ్రో ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నించుచుండ పోలీసువారు నివారింపిరి.

కొనసాల్ గా లిటీవల చనిపోయిన తెలియుచున్నది. అయిన రెండవ 2 మైక్లూరములో గొప్ప మేడనుకొని.

రోములో దౌర్జన్యము

ఒక పండితుని చావముతుట

ప్ర్యాంస్ లును దూరుట

లండన్, డిసెంబరు 27:—రాత్రి 8-35-వరకు ప్ర్యాంస్ లును దౌర్జన్యమును చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. నిండు ప్ర్యాంట్ల మంత్రివర్గమున మంత్రిగ నెన్ను తండి అమెక్ దోలాగారు కట్ట క గ లు రా జ మా ర్గ ము న బో వు చు ం డ ఒక మోటారు బండిలోనుండి రిగురు దిగివచ్చి తుపాకిని గాల్చి అయిన భూమిమీద యున్న పుణ్య కెనుకనుండి వచ్చి బరువుల కట్టతో చావముత్తి. స్పృహ లేకుండ జేయుబడెను. అప్పుడు మార్గమున పోవువారు వచ్చి చూచునదికి వీరు మోటారుబండి ఎక్కి పరుగెత్తుకొని పోయిరి.

ప్రాణాపాయమున గలుగు జేయు దెబ్బలు తగులలేదు. ఇది రాజకీయ కరమే యావనమున్నది. అమెక్ దోలాగారు నీనీరు నిట్టిగారి నే హతదగుడచే కొట్టరనుచున్నది.

ఇట్టి దౌర్జన్యము ప్ర్యాంస్ లులకు కిచ్చుకొని శంకున తెచ్చి పెట్టును. ఎన్నిటికి మామూలునటువంటి విలువలతో అపహ్యాతికి పాటుగుడురు. అమెక్ దోలాగారిని కొట్టుటలో అను శనియును తెలియబడెను. తా మెంకమాత్రము బాధ్యులను గావనియు అట్లుకొట్టుట చాల కిచ్చునియు ప్ర్యాంస్ లు నుచున్నది.

ఈ దుండెట్ల లెక్కనబండి గురు తెలిసినది. కాన వీరిని త్వరగానే బట్టుకొనెదమ గాక. నీనీరు ముసోలినీగారు ఈ దుండెములు తిరుకత్తుకాకచే అడగటంబడి అపకపోయిన కన బలము, ప్రజాసాహగమును కొల్పోవలసివచ్చునని హెచ్చరించు చున్నది. ముఖ్యముగ అమెక్ వాలాగారు సర్వజనుల అను రాగమును చూడగొన్నవాడగుటచే ప్రభుత్వముపట్ల ప్రబలమైన ద్వేషము గలుగక మానదని హెచ్చరించిరి.

అక్కడక్కడ కట్టెటాల్లలోనూ ఇట్టి దౌర్జన్యము జరుగు చుండెను. ఒక ఊరిలో కొందరు దురాత్ములు ఒక మత గురువు ఇచ్చో ప్రవేశించి అయిన ఎంత వేడుకొన్నను విక ఎక్కడకో గొంపోయి అవమానపరిచి బాధించిని తెలియుచున్నది.

అరెజ్టో ప్రధాన మంత్రిగ వచ్చి కాన్సుములను తీరవూగ గర్పించుచు ఇకనైన ఇట్టి దౌర్జన్యములను గట్టికట్టి బుద్ధిగ ప్రక రించుటలు జేయుటకు ముస్తాకీనీగారికి తెలియజేసెను.

రైసు రివల్లకు వాదుల తిరుగబాటు

పోలీసు అధికారిని వెడలగొట్టుట

దెసల్లాద్, డిసెంబరు 27:—గత అక్టోబరులో రైసు రివల్లకు వాదులు అల్లరులు జేయుటచే గ్రీక్ పోలీసువారిని నైకవిచారణ సంఘమువారు విచారింపి పోలీసు అధికారికి కఠినతరమును విధించి 20 ఏ.డ్యులకు కేళ్లగొను జేసిరి. అమీ-అలీగారికి ఇప్పుడు నెమ్మదిగ యున్నది. అక్టోబరులో చేరుకొనగొన్నది.

ప్ర్యాంస్ లుబర్ల కిరీట మద్యశ్యముగుట

ఏమై యుండవచ్చును!

లండన్, డిసెంబరు 27:—రాత్రి 10-వ్యాంస్ లుబర్ల కిరీటము అదృశ్యమునకు గూర్చి టైముస్ పత్రికా విలేజ్ లో బెర్లిన్ నుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నది: 18-15 కేల్లబులందు జర్మనీ చక్ర వర్తులు, కెయిజరులు ధరించు కిరీటము 1918 లో రాజ్యమును కడఁగొని పోయిన కెయిజరు (చక్రవర్తి) కారముగారి వర్గం పున్నది. ఈ కిరీటమును దాల్చిన వారిలో అఖయ వాకు వీరయని తెలియుచున్నది. కాని కెయిజరు పదమృతుడై నప్పటినుం డియో అనింహానమును బహిరంగముగ జర్మనీలో వాడుచున్నా రని ఒక మాసపుక్రిలో వాయబడెను.

అస్ట్రీయా సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమైన దానిగ ఈ కిరీట మును కరణు వ్యవస్థించి సంగిసింతుట కెన్నియో ప్రజా త్నములు జరిగెను. కాని ప్రజాత్నములన్నియు వ్యర్థములాయెను. తన స్వాధీనములో నున్న కొన్ని కిరీటరత్నములను కెయిజరు భార్య విక్రయించ ప్రయత్నించుచుండె నని తెలియుచున్నది. నై సంకతులకు జూడ ఇది నివహని లో పుచ్చును.

11-5 కేల్లబులను ఇంకటి చక్రని కిరీట మెచటను లేదనుచున్నది.

తురుస్కు శాస్త్రజ్ఞువాది సుఖాభ్యుత్థుడైన లలిపు ప్రతి లేగాలి తురుస్కు శాస్త్రజ్ఞుస్థానమువారు అయిబిండ్లు కలిగ శత్రుకు విధించిరి.

గంజాము తుపాను

విజ్ఞప్తి

గంజాము తుపాను సహాయానికి కార్యదర్శి పి. వి. నారాయణ రావుగారు ఈక్రింది విజ్ఞప్తిని ప్రకటించుచున్నారు:—

1928 సంవత్సరం నెలలో సంధివించిన తుపానుకల్ల గంజా మజల్లాకాలు పలుబాధలకు లోనైరి. ముందేన్నడు ఇట్టి దుర్గత వీనికి వీసిగియండలేదు. వె.రోజులు రైలుబండ్లు కడఁచుటకే వీలులేకుండెనని చెప్పిన జిల్లాకు ఎం క బా థ క లి గ నో ఎల్లరుగ సాంపవచ్చును. వేలకొలది పాకులు కనకులు లేక బాధ పడుచున్నది. తక్కువైన ఎకరముల భూమి సాగుబడి చేయటకు వీలులేని విధమున నున్నది. భూమిపై రెండు అడుగులు మొదలు ఆరు అడుగుల వరకు ఇసుక యున్నది.

వీరు ఎనుభవించుచున్న బాధలను వివరించుట అసాధ్యము. ఎన్నియోకుటుంబములు తినుటకు తిండిలేక నివసించుటకు నీడలేకయున్నది. పర్యామిడి జరిగిందా, చిన్నకొమ్మి బొడిగి మేడి, నురంగి, చీకటి ఎన్నెట్లు మరగొన్ని గ్రామములందు ఈ పానుకల్ల అత్యధికమును కడఁచుకొనిగిది. వేలూరి రామకృష్ణ మిననవాచు, కలకత్తా బ్రహ్మసమాజమువారు, తుకనగం వర దల సహాయసంఘమువారు ప్రకటనయియుగ పనిచేయుచున్నా రు. తోడిసోదరులు అనుభవించుచున్న బాధలను అంత ముం దించుటకు అందరు తమకే క్రొత్త కొలది సహాయముచేయవలెను. వైన 'వేర్కొనబడిన సంఘములు 4 వేలరూప్యములు విరాళములను ఇచ్చావులు రామ కృష్ణ నేక సంఘమువారి కిచ్చియున్నాడు.

ముత్తమిద ఈ తుపానుకల్ల కిలత్తుల రూప్యములు నన్నము కలిగిది. ఇచ్చావురం తాలూకా వున్న రూప్యమునకు మూతమే రెండులక్షలు కావలెను. ఒక బీదకుటుంబమునకు ఇల్లు కట్టుటకు కనీసము 25 రూప్యముల చొప్పున ఇచ్చావురం బరంపురం తాలూకాలయందలి బీదలకు వసతుల నేర్పరచుటకు 80 వేల రూప్యములు కావలెను.

కావున జమీందారులు భవితలగు భూస్వాములు వర్తకులు అందరి కిమవతోచి విరాళములను వంపి ఘోరముకు బాధల ననుభవించుచున్న వారికి తోడ్పడవలయు నని కోరుచున్నాడు. విరాళములను ఈక్రింది చిరునామాకు పంపవలెను.

పి. వి. నారాయణరావు,

కార్యదర్శి.

గంజామువరదల సహాయానికి, బరంపురం, గంజాంజిల్లా.

అంజమాన్-ఇ-ఇస్లాము

పూనా, డిసెంబరు 28:—అంజమాన్-ఇ-ఇస్లామువారి సమావేశమునందు అధ్యక్షతవహించిన గౌ. ఖాజీ బదరు యి బ్రహ్మో హరూక్ శాఫుగారు ప్రసంగించుచు, జనవరి 14 వ తే దీన అంధేరియందు మహమ్మదీయుల కొలలకు పువారిరాయిని జేయుటకు క్రొత్త బొంబయి గవర్నరుగ నర్ వేస్తేనిల్లుగారు అ.గిరింకరిని ప్రకటించినపు డుత్సాహకృష్యములు చేలకేగెను. మహమ్మదీయుని మంత్రిగా నియమించినందులకు క్రొత్తగర్న రును ప్రశంసించుచు కెన్సింగుమహమ్మదుఖాన్ గారు ప్రసంగించిరి.

ఒక మహమ్మదీయ సభ

అలిఖర్, డిసెంబరు 28:—అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యారంభ సమావేశసంధ్యమున లక్నో రాజకీయవిషయమునం దిష్టముగలిగిన కాసనసభ్యులను అఖిలభారత కాసన సభ్యు లును అగు కొందరు మహమ్మదీయులు అలిఖర్ లో ఒక సభచే సిరి. ప్రస్తుత రాజకీయములపై విచారణకలిగెను. హిందూదేశము నందు గల మహమ్మదీయుల బంధునకుడైన ప్రాచీనధ్యము మూల మున కలిసికొని, విచారించి, పూర్వపుపాపములను నవరించిగాని రద్దుపరచిగాని ఏదోయొక నిర్ధారణకు రాకపూర్వము, అందరు మహమ్మదీయులకు చెందునట్లు కొందరకే యొకవోగూడి ఒక కథ తిక్వవడుటగాని, ఒక కథతని చేయుటగాని అప్రకృష్టమని తీర్మా నము గావించిరి.(అ.వె)

మొక్కికో తిరుగుబాటు

ప్రభుత్వసేవల పూర్వము గట్టుకొనిననియు విప్లవకారుల నింకను వెంబడించుచున్న యున్నారనియు ప్రభుత్వవైఖ్య విజయము విప్లవకారులకు గట్టిదెబ్బయినయొ తెలియుచున్నది.

జపాను రాగముతుని తుపాకితో కాల్చినవాడు మతినిగ ములేని వాడనియు రాజ్ మరనికి చావుకప్ప కన్న లాట్టపోయె ననియు అద్రము గుచ్చుకొని కొంచెము దెబ్బతగలేననియు తెలి యుచున్నది.